

Atklāj izstādi

Edgars Gabranovs

Pagājušajā nedēļā Viļakas, Viduču, Žīguru, Rekas un Baltinavas skolu audzēkņi devās "Brīvības cīņām pa pēdām", lai apskatītu vietas, kur pirms 100 gadiem ar uzvaru izcīnītas lielākās kaujas Ziemeļlatgalē. Izzinošā ekskursija noslēdzās ar Latvijas Nacionālā vēstures muzeja ceļojošās izstādes "Latvija brīvības cīņu laikā" atklāšanu.

Viļakas Novada muzeja vadītāja Rita Gruševa atgādināja, ka janvāris Viļakai bija, ir un būs īpašs mēnesis, par kuru jāzina ikvienam, turklāt arī pēc 100 un vairāk gadiem: "Izstādes mērķis ir atainot Latvijas valsts veidošanos, Brīvības cīņu svarīgākos notikumus (armijas izveidi, cīņas pret lieliniekiem, Cēsu kaujas, bermontiādi), bēgļu atgriešanos no Krievijas, kara postījumus, Latvijas naudas ieviešanu, izglītības un kultūras dzīvi un ikdienu. Izstādes veidotāji vēlējas radīt kopainu par Latvijas valsts sākotni – vienu no vissarežģītākajiem posmiem Latvijas vēsturē. Šis laikmeta vispārīgākais atspoguļojums arī ir izstādes lielākā vērtība." Tāpat viņa piebilda, ka izstāde ir papildināta ar karavīru portretiem un stāstiem par viņu varonību. Interesanti, ka izstādi galvaspilsētā atklāja pirms vairāk nekā 10 gadiem, un tolaik Valsts prezidents Valdis Zatlers teica: "Izstāde "Latvija Brīvības cīņu laikā. 1918.-1921." nāk tieši istajā brīdī, lai šeit ievestu skolniekus, jauniešus, un arī lai tie, kam pāri 30, šeit ienāktu un saprastu, ka par tām vienkāršajām lietām un tiesībām, kā uzvilkt sarkanbaltsarkano karogu, runāt savā latviešu valodā un vienkārši būt latviešiem, kādreiz bija jācīnās."

Vēsturniece Anželika Ločmele jauniešiem atzina, ka arī šodien ir tas brīdis, kad uz grīdas sanestie zemes pikucīši ir nevis kaut kas slikts, bet tieši otrādi: "Tas ir laiks, kad mēs atklājam izstādi un jūs ar savām kājām atnesāt tās liecības, pa kurām pirms 100 gadiem staigāja mūsu vecvectēvi un vectēvi. Tas ir ļoti zīmīgi, ka šodien bijāt, redzējāt un kaut jaunu uzzinājāt par notikumiem, kas mūsu valstij ir ļoti svarīgi."

Pārvar purvu. Pēc izstādes atklāšanas skolēni darbojās desmit darbnīcās, tostarp pārvarēja arī purvu. Agija Grantiņa no Rekas vidusskolas (foto) pēc šī pārbaudījuma taujāta, ko viņa, ja būtu tāda iespēja, prasītu prezidentam, sprieda, ka visticamāk runātu par Brīvību: "Ja varētu laika ratu pagriezt atpakaļ, vai viņš piedalītos brīvības cīņās pirms 100 gadiem?"

Foto - A. Kiršnovs

Īsziņas

Nākamajā adugunī

- Kad dzīvē vajag nedaudz prieka
Eņģeļu pasts Viļakā
- Sods par atklātību sociālajā iestādē
Lūdź sabiedrības uzmanību

Pieminēs prāvestu Albertu Budži

Balvu Centrālās bibliotēkas direktore Ruta Cibule informē, ka 28. janvārī Balvu Novada muzejā ikviens interesents aicināts konferencē pieminēt prāvestu Albertu Budži viņa 90. dzimšanas dienā. Plānoti novadpētniecības lasījumi par dažādām tēmām, piemēram, kā tilžēnieši atceras prāvestu, krucifiksi Ziemeļlatgalē, Bērzu katoļu draudzes un baznīcas vēsture, zīmīgie akmeņi Ziemeļlatgalē, cilvēku dzīves mirkļu un vēstures notikumu mozaika Balvos un citi.

Mainīsies maršrutu autobusu tarifi

Autotransporta direkcija atgādina, ka no 15. janvāra reģionālo maršrutu autobusus biļetes cena pieaugs par 10 centiem, bet

vilcienos – par 10 vai 20 centiem. Pasažieriem arī turpmāk būs iespēja iegādāties abonementa biļeti, maksājot par braucienu lētāk – braucienam autobusus tā nodrošina atlaidi 10%, 15%, 20% apmērā, bet vilcienā atlaidi var saņemt līdz pat 46% apmērā.

Balveniešus pārsteidz apkures rēķini

Piektdien daudzus balveniešus samulsināja un pārsteidza atsūtītie akciju sabiedrības "Balvu Enerģija" apkures rēķini, kuri, kā izrādījās, pienācās citiem adresātiem. Uzņēmuma galvenā grāmatvede Ilze Solovjova paskaidroja, ka tā diemžēl ir iedzīvotāju maksājumu datorprogrammas kļūda: "Jaunie rēķini ir nosūtīti, turpinās kļūdas izcelsmes cēloņa noteikšana un tās nepieļaušana nākotnē."

Vārds žurnālistam

Sanita Karavoičika

Janvāra lielākais vēsturiskais notikums mūsupē – Valsts prezidenta Egila Levita reģionālā vizīte Viļakā – jau ir aiz muguras. Par šo faktu, protams, prieks un gandarījums, jo tik augstas amatpersonas Latgales pierobežu apciemo labi ja reizi pāris gados. Tieši tādēļ tas vienmēr ir īpašs notikums, kuram gatavojas un ko gaida ar savīļņojumu. Un gluži loģiski, ka šādos brīžos gribam parādīt to pašu, pašu labāko. Izņēmums nebija arī šoreiz, kad prezidents apciemoja vienu no lielākajām Latvijas zemnieku saimniecībām – “Kotiņus” un pabija iespaidīgajā Viļakas Romas katoļu baznīcā. Ne velti, jautāts par pirmajiem iespaidiem, Valsts prezidents nevilgoti atzina, – dzīvot Viļakas novadā ir forši un mierīgi, jo te ir viss, kas vajadzīgs.

Tai pat laikā cilvēki bažīgi groza galvas, – un atkal augstas amatpersonas aizbrauc ar pārliecību, ka pie mums viss ir vislabākajā kārtībā, tā arī neredzot un neuzzinot reālo situāciju. Dodoties no prezidenta vizītes atpakaļ uz redakciju, ceļa malās nevarēju nepamanīt daudzās tukšās lauku mājas ar aizaugušajiem pagalmiem, ar dēļiem un plēvju gabaliem aizsīstajām tukšajām logu rūtīm, kas biedējoši pland spēcīgajā vējā. Cilvēki pametuši vecāku, vecvecāku mājas, lai, gluži kā Sprīdiši, dotos plašajā pasaulē laimi meklēt... Un es klusībā sev pajautāju, – vai tiešām pie mums viss ir tik forši?

Latvijā

Piešķir politisko patvērumu. Latvija piešķirusi politisko patvērumu Krievijas ziņu aģentūras “Rosbalt” žurnālistam Aleksandram Švarjovam, kuru Krievija izsludinājusi starptautiskā meklēšanā saistībā ar apsūdzībām neslavas celšanā Krievijas miljardierim Ališeram Usmanovam un naudas izspiešanā. Žurnālists stāsta, ka plāno turpināt centienus panākt savu attaisnošanu un kriminālvajāšanas pārtraukšanu. Savukārt viņa advokāts Vladimirs Žerebenkovs paudis pārliecību, ka apsūdzības ir izdomātas, bet žurnālista kriminālvajāšana notiek pēc pasūtījuma.

Lemj par naudas piešķiršanu Austrālijai. Šodien valdība lemj par 50 000 eiro piešķiršanu ugunsgrēkos cietušajiem Austrālijā. Pagājušā gada septembrī Austrālijas teritorijā sāka izplatīties postoši mežu ugunsgrēki, kas vissmagākos postījumus nodarīja Jaundienvidzemes un Viktorijas pavalstīs, kā arī Sidnejas tuvumā, kur izsludināts ārkārtas stāvoklis. Meža ugunsgrēkos gājuši bojā jau vismaz 25 cilvēki, un paredzams, ka bojāgājušo skaits pieaugs.

Atrod Latvijā vēl neredzētu sēni. “Latvijas Valsts mežu” Ziemeļkurzemes plānotāja Ieva Kukle-Ozoliņa Mērsraga mežos atradusi Latvijā vēl neredzētu sēni. Sākumā sieviete par atrasto sēni meklēja informāciju internetā. Taču, neko neatradusi, sazinājās ar Dabas muzeju, un izrādījās, ka tā ir Latvijai jauna suga. Ņemot vērā, ka I.Kukles-Ozoliņas atrastā sēne ir pirmais šāds fiksētais atradums Latvijas mežos, tās fotogrāfija iekļauta topošajā sēņu grāmatā, kas tiks izdota jau pavasarī.

Upēs ceļas ūdens līmenis. Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centra operatīvā informācija liecina, ka gada pirmajās divās nedēļās visvairāk lijis Dienvidkurzemē, kur ūdens līmenis upēs vietām kāpis par nepilniem diviem metriem. Vairumā Latvijas upju ūdens līmeņa izmaiņas šomēnes nav pārsniegušas metru, bet, piemēram, Durbē ūdens līmenis cēlies par 1,2 metriem, Ventā – par metru pie Kuldīgas un par 1,4 metriem upes augštecē, savukārt Bārtā – par 1,9 metriem. Sinoptiķi prognozē, ka šonedēļ nokrišņu būs mazāk un ūdens līmenis upēs pārsvarā pazemināsies. Sagaidāms, ka janvāra pēdējās desmit dienas būs mēneša vēsākā daļa, biežāk iespējams sniegs un sals. Ūdens temperatūra upēs un ezeros, kā arī jūrā Latvijas piekrastē ir +1...+5 grādi.

(Ziņas no portāliem www.tvnet.lv, www.delfi.lv, www.apollo.lv)

Novadnieka izstāde

Mērķis ir radīt skaistumu

Foto - no personīgā arhīva

Izstādes atklāšanā. Ilmārs apgalvo, ka līdzsvara meklējumi turpinās ik dienu. Meklējot līdzsvaru, lai sajustu mirkli, sajustu harmoniju, sajustu pieskārienu dabas daļai – kokam – vēja appūstam, lietus veldzē mirkušam un saulē sildītam.

Irēna Tušinska

Decembra beigās Lūznavas muižā atklāja mūsu novadnieka ILMĀRA MEDINIEKA pirmo personālizstādi “Meklējot līdzsvaru”, kurā līdz 23.janvārim apskatāmi no veciem kokmateriāliem tapuši mākslas darbi – mozaikas, abstrakti attēli, kuros izmantota dabisko koka krāsu un faktūru saspēle, dekoratīvi koka rāmji, kā arī gleznas.

“Ilmāra Medinieka radošā darbība aizsākusies, meklējot līdzsvaru. Līdzsvaru starp ikdienas darbošanos un savu unikālo pašizpaušmi. Meklējot līdzsvaru starp raupjo un smalko, starp melnbalto tonkārto un dzīves krāsainību. Koka mozaiku kontrasti krāsu tonos, formā un faktūrā paveras skatam, lūkojoties uz mozaikām nedaudz atstātus. Tomēr dabas spēku un dzīvību uzsūkušais materiāls – koks – aicināt aicina pieskarties, apstāties, sajust,” rakstīts izstādes anotācijā.

Mākslinieka darbu pamatā ir sajūtu radīšana, veidošana, materializēšana kontrastu piesātinātās koka mozaikās, košu un dzīvīgu krāsu gleznās un arī funkcionālā matērijā – interjera dekoros. Savukārt Ilmāra radītie koka rāmji ir gan ietvars, gan turpinājums mākslas darbam.

Katram darbam ir savs stāsts

Ilmāra Medinieka radošā darbība aizsākusies Rēzeknes Lietišķās mākslas vidusskolā, apgūstot keramikas jomu. Vēlāk ilgi un aktīvi gadi pavadīti uzņēmējdarbības vidē, līdz atkal uzsākti pašizpaušmes meklējumi. Savas prasmes Ilmārs veidojis un apguvis, gan studējot vides dizainu Rēzeknes Augstskolā, gan atsevišķosursos, kā arī pašmācības ceļā. Uzņēmējdarbība kokapstrādē plūstoši pārgāja starpposmā un pārejas posmā, praktiski darbojoties un uzlabojot cilvēku dzīves kvalitāti, veidojot arī koka pirtis, interjerus, dažāda veida tā saukto mazo arhitektūru.

Pēc ilgāka pārtraukuma, 2016.gadā, Ilmārs atkal pievērsās tikai mākslinieciskai pašizpaušmei. Balstoties uz praktisko pieredzi darbā ar koka materiālu, šobrīd viņš to atdzīvina skaistos, sajūtu piepildītos mākslinieciskos darbos – mozaikās, abstraktos attēlos, kuros izmanto dabisko koka krāsu un faktūru saspēli.

Par savu tiešo skolotāju Ilmārs dziļā cieņā un pateicībā uzlūko nesen mūžībā aizgājušo Rēzeknes Tehnoloģiju akadēmijas asociēto profesoru Vladislavu Pauru, pie kura mācījies gan Rēzeknes Lietišķās mākslas vidusskolā, gan studējot Rēzeknes Augstskolā. Ilmāra mākslinieciskajam pasaules skatījumam ir tuvi Ērika Marijas Remarka darbi, kur arīdžan mijas skarbā ārējās realitātes vide ar cilvēka iekšēji smalko romantisko pasaules izjūtu.

Dzīvojot Salacgrīvā, māksliniekam paveras plašas iespējas sameklēt materiālus saviem darbiem. Tie var būt sen nolūzuši,

gadiem ilgi saulē dedzināti, lietus kapāti koka zari vai veca šķūniņa dēļi. Kā Ilmārs saka – materiāli ar raksturu, ko veidojusi pati daba, bet viņš tikai papildinājis tos ar savu skatījumu un prasmīgo roku pieskārienu. Savukārt par iedvesmas avotiem viņam kalpo mūžam mainīgā jūra, krāšņie ziedi un citas skaistuma izpausmes apkārtējā vidē.

Lai gan Ilmāram ļoti patīk izpaust savu pasaules redzējumu ar koka palīdzību, viņš arī glezno. Tā var būt jūra, krāsaini ziedi – kaut kas krāšņs un krāsains. “Manas gleznas ir kā pretstats koka darbiem. Pamatā strādāju ar eļļu un paletes nazi, bez otām. Arī gleznā man ir svarīga faktūra, tāpat kā koka darbos,” vienu no savas gleznošanas manieres niansēm atklāj mākslinieks. Ikvienā Ilmāra darinātajā priekšmetā izpaužas viņa sajūtas vai attieksme pret kaut ko: “Katram darbam pamatā ir kāda sajūta vai stāsts, ko vēlos pastāstīt.”

Izstāde kā atskaites punkts

Taujāts, kāpēc izstāde notiek tieši tagad un tieši Lūznavā, Ilmārs atklāj, ka rudenī, kopā ar savu otro pusīti ciemojoties Rēzeknes pusē, viņus ārkārtīgi uzrunāja šī skaistā vieta. Tā kā šī ir pirmā Ilmāra personālizstāde, viņš ļoti vēlējas savus darbus prezentēt glītā vidē, un Lūznavā izrādījās tieši tāda. Savukārt tās atklāšanas laiku noteica viņa dzimšanas dienas datums, jo Ilmārs dzimis decembra beigās. Tādēļ uz tās atklāšanu viņš aicināja tikai sev tuvus cilvēkus. Sveikt izstādes autoru šajā nozīmīgajā dienā ieradās arī kolēģi un bijušie pasniedzēji.

Ilmārs apgalvo, ka šajā dzīves posmā par savu galveno mērķi uzskata radīt skaistumu: “Man patīk skaistais. Negribu vairs neko, kas ir neglīts. Negribu ne politiku, ne sadzīvi, tikai skaisto. Tādēļ arī izstādei izvēlējos tik skaistu vietu.”

Uz Ilmāru nevar attiecināt teicienu “kurpnieks bez kurpēm”, jo viņa mājas interjerā netrūkst paša darinātu dekoru. Taču viņš viegli un labprāt no tiem šķiras, redzot prieku, ko cilvēkam sagādā viņa darbu uzlūkošana. Ilmāra māksla aizceļojusi uz dažādām pasaules valstīm. Vairums darbu nonākuši ASV, tie atrodami arī Kanādā, Austrālijā, Jaunzēlandē un gandrīz visās Eiropas valstīs. Latvijā pagaidām tie nav tik populāri, un Ilmārs spriež, – iespējams tādēļ, ka latviešiem arī pašiem labi padodas dažādi koka darbi.

Atskatoties uz aizvadīto gadu, mākslinieks apgalvo, ka tas bijis labs: “Pēdējā laikā aizvien vairāk un vairāk nostabilizējos radošajā darbībā, un šī izstāde ir liels atskaites punkts šīnī procesā.” Arī plānu nākamajam gadam esot pilna galva, un, iespējams, pavisam drīz sagaidāms jaunu mākslinieka izstādi, varbūt arī mūsupē. “Tagad, kad maisam gals ir vaļā, ir tikai jādarbojas,” teic bijušais balvenietis.

✓ “Man patīk skaistais. Negribu vairs neko, kas ir neglīts.”

✓ “Dabas spēku un dzīvību uzsūkušais materiāls – koks – aicināt aicina pieskarties, apstāties, sajust.”

Izpelnījusies ievēribu Latvijas mērogā

Lauku rezidence Medņevas pagastā

Patikami, ja Jaunais gads sākas priecīgi un ar jauniem mērķiem. Tāda noskaņa valda lauku mājā Medņevas pagasta Brontu ciemā, kur dzīvo RUNDZĀNU ģimene. Par viņu māju ir īpašs stāsts, jo tā ar televīzijas raidījuma palīdzību izpelnījusies ievēribu Latvijas mērogā un saimnieki saņēmuši pārsteiguma balvu.

Lauku viensēta tumsā atmirdz zilu uguntiņu virtenēs un redzama pa lielu gabalu. Ja šoziem būtu sniegš, namiņš atvizētu vēl krāšņāk. Tās ir "Kadiķiņu" mājas, kur dzīvo jaunu cilvēku ģimene – Gatis un Kristīne Rundzāni. Skatam paveras sakopta lauku vide, kur šoziem zaļo zāle un pavasara atnākšanu gaida puķu dobes. Līdz Viļakas novada domei, kur Gatis ikdienā strādā un brauc uz darbu pa vietām izdangātu lauku ceļu, ir seši kilometri, bet aiz meža, skatoties *pa taisno*, jau pēc trim kilometriem ir Krievija. Mājvietu Gatis noskatīja pirms gadiem desmit, te apkaimē dzīvo arī viņa vecāki. Māja toreiz stāvēja vienuļa un tukša, un puīša draudzenei nācās atbildēt uz jautājumu, vai viņa būtu ar mieru nākt dzīvot uz laukiem? Kristīne šo vietu nebija pat redzējusi, taču teica drošu 'jā' vārdu. Rundzānu ģimenes māja ir atjaunota, saglabājot veco stilu. Nosiltināta, paplašināta ar otro stāvu. Apsildei kurina plīti un lielo, veclaicīgo maizes krāsni, pie kuras ir mūrītis, uz kura aukstā ziemā patikami pagulēt. Saglabātas vecās koka grīdas. Pagalmā joprojām aug senās ābeles, dodot bagātīgu ražu, starp jauniestādīto kadiķiņu žogu zaļo kupla vecās saimnieces atstātā priede, ir arī ogu krūmi. Nama pārvērtību meistars ir pats Gatis, kuram patīk atdzīvināt, kā viņš saka, neejošas lietas.

Gata hobijs ir izgreznot arī mājas ārpusi ar spožām lampiņu virtenēm. Iedegt spuldziņu virtenes, gaidot Ziemassvētkus un Jauno gadu, ir nerakstīta Rundzānu ģimenes tradīcija, ko vērs plašumā jau vairākus gadus. Sākotnēji mājai uzlika virtēni 14 metru garumā, bet tagad apkārt namam līdz pat skurstenim, ieskaitot arī klēti, savilkta lampiņas aptuveni 400 metru kopgarumā. Māju apspīd arī lāzerstari, dārzā mirgo kamanas (skat. foto - lapas lejā) un rotājumus izpelniņies pat ceriņkrūms. Kā var tikt augšā pa slīpo mājas jumtu, lai tur piestiprinātu gaismiņas? Gatis tikai nosmej: "Ko gan nespēj paveikt īstens būvnieks, un arī skurstenis nav nekāds augstums!" Vēl viņš saka, ka skaistumam nauda nav jāžēlo, tāpēc nolēmis iegādāties vēl kādus 300 metrus spuldziņu, lai nākamgad "Kadiķiņi" izskatītos vēl krāšņāki. Gatim gribas redzēt neizsakāmi skaistu zilu uguntiņu apmirdzētu namiņu. Tiesa, tas atsaucas arī uz elektrības rēķiniem. Līdzšinējā pieredze liecina, ka diennakti elektrības patēriņš spuldzītēm vien palielinās par aptuveni 20 kilovatiem, kas naudas izteiksmē ir ap 3,50 eiro. Līdz 7. janvārim lampiņas bija patērējušas jau ap 600 kilovatiem.

Var aprīņot Gata pacietību gaismiņu sagatavošanā un uzstādīšanā. Lai būtu droši un spuldzītes ilgāk kalpotu, Gatis katru mazo led lampiņu ir aizlīmējis ar karsto līmi, uztinis virsū *skoču* un visus vadus nokrāsojis brūnā, mājai pieskaņotā tonī. Var iedomāties, cik darba stundu jāiegulda, sagatavojot simtiem metrus spuldziņu virteņu.

Gata spožais veikums vārda tiešā nozīmē ir arī spoži novērtēts. Ģimene uzdrošinājās sevi pieteikt televīzijas raidījuma "Bez Tabu" izsludinātajam konkursam, kas meklēja viskrāšņāk izrotāto Ziemassvētku rezidenci un solīja piecas galvenās balvas. Viņi aizsūtīja foto, un vēlāk bija pārsteigti uzzinot, ka uz laukiem ciemos brauks televīzija un pasniegs lielo balvu – dāvanu karti simts eiro vērtībā.

Pašiem savs pasaku namiņš. Saimniekiem patīk zilā krāsa, un tādā tonī gaismiņas tumsā arī ļoti izskatās. Vēl jo lielāks efekts būtu, ja apkārt vizuļotu sniegš. Pirmo reizi aizvadītā gada nogalē lampiņas viņi ieddedza 14.decembrī.

Dzīvo tikpat kā pilsētā. Rundzānu jaunā ģimene mājlopus netur. Viņiem sētā ir tikai mīldzīvnieki - suns un kaķis. Taču tas nenozīmē, ka viņi nedara lauku darbus. Viņi brauc un strādā pie Gata vecākiem, kuriem ir saimniecība – zeme un lopi. Sanāk labs barbers - jaunie strādā un palīdz vecākiem, bet pretī saņem svaigus un gardus lauku produktus, medu ieskaitot.

Vēl viens hobijs. Ciemojoties pie Rundzāniem, uzzinājām daudz interesanta. Arī to, ka Gatis kolekcijā kaktusus. Viņam ir vismaz 120 *adataiņi*. Sezonas vēsajā laikā augi dzīvo mājas augšstāvā, vēsumā, saimnieka paša rokām iekārtotajā zālē, bet vasarā tos pārvieto uz lejasstāva palodzēm. Gatis kaktusus mīl safotografēt, lai veikālā vai tirdziņā, ieraugot kādu neparastu *adataiņi*, zinātu, ir viņam tāds mājās vai nav. Ja nav, tad obligāti nopērk.

Dzīvo pa māju. Kristīne nāk no Bilskas Smiltenes pusē un atzīst, ka "Kadiķiņš" jūtas ļoti labi. Te aug viņu divi bērni. Dēlens Juris apmeklē dārziņu, bet mazā Linda ar mammu dzīvo pa māju. Garlaicīgi nav arī tagad tumšajos mēnešos, jo vienmēr ir ko darīt. "Šiverējam paši un arī bērnus iesaistām darbos. Puikam ļoti patīk darboties gan virtuvē, gan dārzā, viņš mums ir ļoti vispusīgs," atklāj Kristīne. Viņai, protams, patīk arī vīra lielā aizrautība izrotāt namu no ārpusē.

Lappusi sagatavoja M.Sprudzāne

Valsts prezidenta vizīte Viļakā

No tikšanās ar iedzīvotājiem aizbrauc ar ložmetēju

Sanita Karavoičika

9.janvāris Viļakas un apkārtnējo novadu cilvēkiem bija īpaša diena, jo reģionālajā darba vizītē Viļakā ieradās Valsts prezidents Egils Levits. Valsts augstākajai amatpersonai šī bija papildīta diena, jo tās laikā prezidents ne vien pabija robežsardzības nodaļā, apskatīja vienu no Latvijas lielākajām zemnieku saimniecībām "Kotiņi", bet arī devās uz tikšanos ar vietējiem iedzīvotājiem. Šķilbēnu pagasta kultūras centra "Rekova" lielā zālē bija pārpildīta. Lai ieraudzītu prezidentu vaigā un uzdotu viņam jautājumus, bija atbraukuši ļaudis arī no blakus novadiem.

Uzrunājot klātesošos, Egils Levits atzina, ka viņam liels prieks un gods būt Viļakas novadā ne tikai tādēļ, ka tā ir Latgale, bet arī tikko atklātā Aizpurves apraides masta dēļ. "Informatīvā telpa ir pamats sabiedriskajai dzīvei jebkurā demokrātiskā valstī, un tas ir ļoti būtiski, ka visi Latvijas iedzīvotāji beidzot ir tajā iekļauti. Pateicoties Aizpurves apraides mastam, tagad Latvijas informatīvā telpa tiek nosepta par visiem 100%," ar gandarijumu atzina prezidents. Viņam piekrita arī Latvijas Valsts radio un televīzijas centra valdes priekšsēdētājs Edmunds Beļskis, kurš norādīja, ka pienākusi tā diena, kad piepildās solījumi un sapņi. Vēl vasarā, kad Valsts prezidents, satiksmes ministrs un Viļakas novada domes priekšsēdētājs parakstīja vēstījumu nākamajam paaudzēm, ko ielika kapsulā un vēlāk iebūvēja Aizpurves masta pamatos, prezidents E.Beļskim jautāja, vai tiešām Latvijā cilvēki nakti no 31.decembra uz 1.janvāri dzirdēs uzrunu no jaunajiem mastiem. "Solījumi ir piepildījušies. Šī projekta nozīme ir vienot visus Latvijas iedzīvotājus, sniegt informāciju visiem vienādā apmērā un nodrošināt ticamas informācijas pieejamību par tiem notikumiem, kas notiek Latvijā. Bezmaksas zemes apraidē jau no 6.janvāra pieejams 6.kanāls, bet no 2022.gada tiks nodrošināti septiņi bezmaksas kanāli. Skatīsimies Latvijas kanālus un būsim patrioti!" aicināja Latvijas Valsts radio un televīzijas centra valdes priekšsēdētājs.

Savukārt runājot par reģionālo attīstību, prezidents uzsve-

Šeit ir laba dzīvošana. Jautāts par pirmajiem iespaidiem Viļakas novadā, Valsts prezidents Egils Levits (centrā) atzina, ka pirmoreiz Viļakā viesojies pirms 15 gadiem. Kopš tā laika daudz kas mainījies, taču prezidents uzskata, ka Viļakas novadā dzīvot ir brīnišķīgi: "Šeit ir skaisti – viena no skaistākajām vietām. Šeit ir labi attīstīta infrastruktūra. Faktiski viss, kas dzīvei ir nepieciešams, Rekovā ir pieejams uz vietas. Un tas, ka Rīga ir 250km attālumā, pirmkārt, nav nemaz tik tālu. Otrkārt, tas ir pietiekami tālu, lai šeit varētu dzīvot mierīgi. Man liekas, ka šeit ir laba dzīvošana."

ra, ka no valsts politikas viedokļa ārkārtīgi svarīgs ir reģionu iespēju izlīdzinājums. Viņaprāt, neatkarīgi no iedzīvotāju dzīvesvietas, iespējams ir jābūt tām pašām – vienai, cilvēks dzīvo Rīgā, Viļakā vai Liepājā. "Protams, ir jāveicina tas, ka šis

iespējas tiek izmantotas, bet iespēju radišana ir valsts un visu mūsu kopējs uzdevums," atzina E.Levits.

Tikšanās laikā klātesošajiem bija iespēja Valsts prezidentam uzdot jautājumus, ko viņi arī labprāt izmantoja.

Galvenais - katru funkciju ielikt noteiktajā līmenī

SERGEJS MAKSIMOVŠ, Viļakas novada domes priekšsēdētājs: -Jūsprāt, administratīvi teritoriālā reforma patiešām ir valstiskuma un valsts pārvaldes vai tomēr vadošo politisko partiju stiprināšana? Reformas gaitā plānots arī samazināt deputātu skaitu. Vai tas nav mēģinājums attālināt varu, tādā veidā radot demokrātijas draudus?

E.LEVITS: -Patiešām presē kā viens no šīs reformas plusiem tiek minēts, ka deputātu skaits visā Latvijā samazināsies no aptuveni 1500 uz 750. Manuprāt, tas neliecina ne par ko labu, jo deputāti ir tautas priekštāvjī, kas šo demokrātiju īsteno ikdienā. Tādēļ tas neliels ietaupījums

nav nekāds pluss, jo ir ļoti svarīgi, lai cilvēki uz vietas varētu īstenot savu redzējumu. Pluss reformai ir tas, ka tiks izveidotas lielāka mēroga pašvaldības, kuras varēs labāk pildīt savas funkcijas. Ir tādas funkcijas, kur vajadzīgs zināms minimāls iedzīvotāju skaits, lai tās varētu jēdzīgi un kvalitatīvi pildīt. Tādēļ lielāku pašvaldību izveidošana ir svarīga. Turklāt ļoti būtiski arī nostiprināt vietējo lemsānu un identitāti, cilvēkam jābūt iespējai līdzveidot šo lokālo vidi. Tāpēc ir interesants priekšlikums, kas nebija sākotnējā projektā, tomēr paturēt vai veidot nulles līmeņa - lokālās pašvaldības, kas mums jau ir ar nosaukumu 'pagasts' vai 'pilsēta'. Tikpat svarīgi, ka katram pārvaldības līmenim dotas tādas funkcijas, ko tās var optimāli pildīt. Ir funkcijas, ko var pildīt tikai nacionālā līmenī. Piemēram, robežsardzes, kas tepat ir visur klāt Viļakas novadā. Un ir funkcijas, kur uz vietas jāpieņem lēmumi, ja dzīvo konkrētā, lokālā vidē. To būtu grūti darīt lielā pašvaldībā, kur centrs ir kaut kur tālu, un vēl nevēlīgāk, ja to darītu Rīgā. Galvenais uzdevums šīs reformas gaitā panākt, lai katra funkcija tiktu ielikta noteiktajā līmenī. Mums paredzēti divi līmeņi – nacionālais un pašvaldību. Es noteikti iestāšos par lokālo līmeni, kurā tiek nodotas piemērotas funkcijas.

Nevar būt starpība starp vārdiem 'latvietis' un 'latgalietis'

IMANTS SLIŠĀNS, Baltinavas vidusskolas direktors:

-Jūs esat pirmais prezidents, kas atklāti publiski paudis, ka latgaliešu valoda ir visas Latvijas nacionālā vērtība. Man lūgums Jums no valsts pirmās personas pozīcijām stiprināt mūsu – latgaliešu – pašapziņu, jo tā 50 padomju okupācijas gados ir iedragāta. Arī mūsdienās pašiem latgaliešiem šķiet – pie šmakovkas, siera un alus var runāt latgaliski, bet, ja gribi būt valstiski, tad vajag latviski. Un Jūs ar saviem instrumentiem varat palīdzēt mums. Piemēram, valsts uzrunas svētkos teikt gan latviešu, gan latgaliešu valodā. Man ir 2011.gada tautas skaitīšanas karte, kurā redzams, cik kurā novadā ikdienā lieto latgaliešu valodu. Ceru, ka tā noteikti ir nejausība, bet visas pašvaldības, kurās ir vislielākais latgaliešu valodas lietotāju skaits, visas tiks pievienotas. Viļaka, Baltinava, Cibla, Vārkava, Varakļāni, Kārsava, Riebiņi ir vislatgaliskākie novadi, kas veido kultūrvidi. Un šī kultūrvide var tikt nopietni

apdraudēta, ja to pievienos lieliem novadiem...

E.LEVITS: -Vienmēr esmu teicis, ka administratīvi teritoriālā reforma ir ne vien tehnisks un ekonomisks, bet arī identitātes un kultūras jautājums. Un šī kultūralā savdabība un lokālā identitāte ir ļoti būtisks demokrātijas faktors, jo piesaista iedzīvotāju savai videi, kopienai. Tādēļ tas jāņem vērā. Un nevar ar lineālu kā pie rakstāmgalda salikt šīs robežas tādā veidā, kas izdevīgas tikai no ekonomiskā viedokļa. Jāņem vērā arī šie identitātes un kultūras jautājumi. Bet attiecībā uz latgaliskākajiem novadiem, kas tiks pievienoti, ja pareizi saprotu, tie tiks apvienoti vienā lielākā latgaliskā novadā. Un tam es saredzu pat plusus. Runājot par latgaliešu valodu, mums atrasts ļoti labs definējums, ka latgaliešu valoda ir latviešu valodas paveids, kas tiek aizsargāts arī ar likumu. Taču nekādi valsts pasākumi nepalīdzēs, ja latgalieši paši nerunās latgaliski, īpaši ar bērniem, nododot šo valodu nākamajai paaudzei. Turklāt man šķiet, ka latgaliešu valoda nav tik tālu no latviešu valodas, lai normāls latvietis to nesaprastu. Es saprotu, bet pats gan nerunāju. Šī valoda skaitliski nav pārāk liela, bet tā ir jālieto. Un protams, valsts var veicināt to. Latgaliešu valoda un kultūra ir liels latviešu nācijas dārgums, kas pieder automātiski un integrāli. Ja jūs sakāt 'latvietis', tad jūs šajā vārdā iekļaujat arī 'latgalietis' - nevar būt starpība starp to. Šis specifiskais kultūralais mantojums ir jāglabā, jāattīsta un jānodod tālāk.

Valsts prezidenta vizīte Viļakas novadā

Pievērst cilvēkus baznīcai ir baznīcas uzdevums

STANISLAVS PRIKULIS, prāvests: *-Latviešiem valsts himnā pirmais vārds ir 'Dievs' - "Dievs, svētī Latviju...". Varbūt grūti saskaitīt, cik garīgi esam bagāti, bet jautājums būtu tāds - cik mums kā latviešiem svarīgi saglabāt savu identitāti, arī uzņemoties atbildību pret saviem garīgajiem pienākumiem?*

E.LEVITS: -Latvija, tāpat kā visas Eiropas valstis, ir sekulāra valsts, kas garantē ticības brīvību. Ticība ir cilvēku personīgā lieta, bet, kā jau Satversmē rakstīts, Latvijas valsts respektē mūsu kultūras mantojumu, arī kristīgās tradīcijas, kas gadsimtu garumā Latvijā ir izveidojušās. Ir jārespektē arī mantojums līdz šim un reliģijas nozīme sabiedrībā. Bet tas ir individuāls jautājums – cilvēks ticībai pievēršas vairāk vai mazāk. Kādreiz pēc 15.augusta pārraidēm no Aglonas, ko translē sabiedriskā televīzija, daži cilvēki teic,- esam sekulāra valsts, kāpēc mēs to pārraidām sabiedriskajā televīzijā,

kas pieejama visiem, ne tikai tiem, kuriem šis Aglonas notikums interesē? Man atbilde ir,- tādēļ, ka arī šis kristīgais mantojums pieder pie Latvijas tautas identitātes, un valsts respektē to. Tāpat kā, piemēram, dziesmu svētkus. Tas pats attiecas arī uz baznīcu. Bet pievērst cilvēkus baznīcai ir baznīcas uzdevums, un, neatkarīgi no valsts prezidenta funkcijām, socioloģijas viedokļa, baznīca vai reliģija stabilizē vērtības. Un tas ir svarīgi, ka baznīca pilda savus pienākumus.

Esmu par to, ka vara ir vairākās rokās

MĀRIS ČERŅONOKS, pensionārs: *-Publiskajā telpā esat izteicis vēlēšanos būt par latviešu tautas prezidentu, tāpēc gribu jautāt, kāda ir jūsu attieksme pret tautas vēlēto prezidentu un vai redzat izmaiņas vēlēšanu sistēmā? Šobrīd, kad kā vēlētais eju uz vēlēšanu iecirkni, man piedāvā partiju listes. Bet ja man šajās listēs nevienas mīļas partijas nav, es nebalsoju, vai arī otrādi –ja visus izsvītroju, bet biļetenu urnā iemetu, tāpat esmu atdevis balsi par šo partiju. Taču tikmēr aiz "borta" paliek ievērojami cilvēki, kurus varētu arī iekļaut listēs un tauta varētu pati izvēlēties savus kandidātus, nevis partijas "lokomotīves".*

E.LEVITS: -Mūsu Satversme paredz parlamentārās demokrātijas iekārtu, kurā vara nepieder prezidentam, bet politiskās varas centrs ir parlaments. Pilsoņu galvenais uzdevums ir ievēlēt parlamentu. Minēšu kādu piemēru. Aizejam uz veikalu, īsti neviens produkts tur neder, bet kaut kas tomēr jāēd. Es paņemu labāko no tā, kas plauktā ir. Līdzīgi ir ar partijām. Ja piedāvājums nešķiet pietiekams, ir iespēja dibināt savu partiju. Tomēr es atbalstu Satversmes sistēmu un man šķiet, ka parlamentārā demokrātija dod lielāku iespēju pilsoņiem. Ir, protams, riski, kas saistīti ar vienpersonisku varu. Ja sekojam starptautiskajai politikai, redzam, ka ne visi ievēlētie valsts galvas ir tik gudri un tālredzīgi, kādiem vajadzētu būt. Savukārt partijās tas lielā mērā izlīdzinās un vienpersoniska vara nav tik liela. Ja tomēr ņemam vērā visus riskus, es būtu par to, ka vara ir vairākās rokās. Šobrīd esmu pilnīgi apmierināts, ka man nav tik daudz varas, kā daži gribētu.

Minēšu kādu piemēru. Aizejam uz veikalu, īsti neviens produkts tur neder, bet kaut kas tomēr jāēd. Es paņemu labāko no tā, kas plauktā ir. Līdzīgi ir ar partijām. Ja piedāvājums nešķiet pietiekams, ir iespēja dibināt savu partiju. Tomēr es atbalstu Satversmes sistēmu un man šķiet, ka parlamentārā demokrātija dod lielāku iespēju pilsoņiem. Ir, protams, riski, kas saistīti ar vienpersonisku varu. Ja sekojam starptautiskajai politikai, redzam, ka ne visi ievēlētie valsts galvas ir tik gudri un tālredzīgi, kādiem vajadzētu būt. Savukārt partijās tas lielā mērā izlīdzinās un vienpersoniska vara nav tik liela. Ja tomēr ņemam vērā visus riskus, es būtu par to, ka vara ir vairākās rokās. Šobrīd esmu pilnīgi apmierināts, ka man nav tik daudz varas, kā daži gribētu.

Īpašam viesim - īpaša dāvana. Viļakas novada un Šķilbēnu pagasta iedzīvotāju vārdā novada domes priekšsēdētājs Sergejs Maksimovs Valsts prezidentam pasniedza negaidītu dāvanu: "Pirms 100 gadiem, lai izcīnītu uzvaru brīvības cīņās, bija nepieciešami arī uzrunājošie instrumenti. Kā viens no tiem bija ložmetējs. Arī šobrīd, cīnoties informatīvajā telpā un daudz kur citur, vajadzīgi iedarbīgi līdzekļi. Tādēļ šis ložmetējs nr.3 būs dāvana no mums un Šķilbēnu kalēja, amatnieka Igora Trešutina (foto - no labās)," pasniedzot ložmetēju, teica S.Maksimovs. Lieki teikt, ka Valsts prezidents jutās pārsteigts par negaidīto dāvanu un atzina, ka tādu vēl nekad nav saņēmis: "Katrā ziņā, kā jūs teicāt, šis patiešām ir ļoti iedarbīgs instruments un simbolizē to, ka mums šis informatīvais karš ir jāuzvar. Un ar šo mēs to arī uzvarēsim!"

Vēsturisks brīdis - vēstījums parakstīts. Šogad Ančipovā tiks atjaunota Latvijas brīvības cīņu piemiņas zīme un tās pamatā iemūrēts īpašs vēstījums. Tikšanās ar iedzīvotājiem laikā Valsts prezidents un nemateriālā kultūras centra "Upīte" vadītājs Andris Slišāns parakstīja vēstījumu trīs eksemplāros. Viens no tiem atradīsies Valsts prezidenta kancelejā, otrs - nemateriālajā kultūras centrā "Upīte", bet trešo iemūrēs kapsulā.

Būs reģioni, būs arī attīstība.

Administratīvi teritoriālā reforma ir nopietns izaicinājums visiem – to uzsvēra arī Saeimas deputāts Andris Kazinovskis, kurš pastāstīja, ka Saeimā darbu sākusī reformu komisija. "Šobrīd ļoti aktuāls jautājums arī par valsts pārvaldes reģionālo līmeni, un man ir iespēja būt klāt šo jautājumu risināšanā. Pirmais solis, kas saistās ar reģionu atbalstu, jau

ir pieņemts – tas ir nacionālā attīstības plāna panākts balsojums par reģionu attīstību. Bet, lai reģionus varētu izlīdzināt, viņi ir jārada. Un šiem pieciem plānošanas reģioniem jābūt par placdarmu tieši reģionālajai attīstībai, jo valsts mērogā nevienmērīga attīstība ir ļoti milzīga. Ja būs šie 5 reģioni, tad tiem jāizstrādā obligātie plāni, kas sakrīt 7 gadu garumā ar valsts nacionālo attīstības plānu un Eiropas struktūrfondu programmēšanas periodu. Rezultātā Latgales reģiona plānā būtu jāparedz konkrēti objekti, aktivitātes, infrastruktūras būvniecība, kas lietderīgi, mērķtiecīgi un garantēti panāktu šo līdzekļu apgušanu. Ja izveidosies šie reģioni, tad, iespējams, attīstība būs daudz straujāka arī šeit, Latgalē," ir pārliecināts A.Kazinovskis.

Sagatavoja S.Karavoičika, foto - A.Kirsanovs

Jaunieši – par žurnālistiku

Jaunatne vairs nevēlas lasīt...

Decembrī Balvu Valsts ģimnāzijas 11.klases skolniece RĒZIJA SLIŠĀNE saņēma ziņu, ka uzvarējusi medijpratības konkursā un ir aicināta ierasties "Baltijas Mediju izcilības centrs" organizētā projekta "Pilna doma" noslēguma pasākumā. Pēc portāla "Delfi" redakcijā pavadītās dienas, Rēzija sāksusi apsvērt domu nākotnē izvēlēties žurnālistes profesiju.

Uzvara konkursā Rēzijai jāva izbaudīt brīnišķīgu dienu kādā no mediju redakcijām un uzzināt, kā strādā žurnālisti. Kopā ar astoņiem citiem veiksmīgākajiem konkurstantiem no visas Latvijas Rēzija iepazīna "Delfi" redakcijas ikdienu, kur draudzīgā un brīvā gaisotnē sava darba noslēpumus jauniešiem atklāja "Delfi plus" redaktors Filips Lastovskis.

Kāpēc nolēmi piedalīties šādā konkursā?

-Lai gan konkursos piedalos bieži, šis bija pirmais, kas saistīts ar medijpratību. Tā man izrādījās lieliska dzīves skola. Nekad nebiju neko tādu mēģinājusi, bet izrādās, ka vajadzēja. Šogad pirmo reizi ievēroju internetā publicēto medijpratību konkursa testu, nolēmu to aizpildīt, un manas pūles vainagojās ar panākumiem.

Vai pirms uzvaras konkursā apsvēri domu kļūt par žurnālisti?

-Līdz šim nebiju par to aizdomājusies. Mani nekad šis darbs nebija interesējis. Vēlējos un joprojām vēlos kļūt par arhitekti. Taču tagad, kad mediju joma mani ir ieinteresējusi un sāku tajā kaut ko saprast, iespējams, savu nākotni saistīšu ar žurnālistiku.

Ko interesantu uzzināji, viesojoties "Delfi" redakcijā?

-Redakcijā mūs satika "Delfi Plus" redaktors Filips Lastovskis, kurš izrādīja telpas un pastāstīja, kā viņš sāka savu karjeru. Arī viņš savulaik nedomāja, ka kļūs par žurnālistu un neplānoja, ka viņa personīgā dzīve cieši saviesīs ar šo darbu. Saka, ka personīgā dzīve ir jānodala no darba, bet žurnālistika nav tā vieta, kur tas ir iespējams. Šajā darbā jebkas var notikt jebkurā brīdī. Pat nakts vidū tevi var izsaukt uz notikuma vietu. Tas mani mazliet nošokēja. Šķita, kā to var izturēt tik ilgu gadu, kā to darījis tik pieredzējis žurnālists kā Filips Lastovskis?! Viņš atzina, ka dažreiz ir grūti, bet tas ir viņa darbs. Turklāt viņš zina, ka tas atmaksāsies, ja izdosies uzrakstīt aktuālu rakstu.

Tā kā šī konkursa galvenais mērķis bija pārbaudīt skolēnu zināšanas par medijpratību un kritisko domāšanu, mums mācīja, kā atpazīt viltus ziņas. Darījām to arī praktiski. Tas man lika aizdomāties, ka mūsdienās viltus ziņu ir pārāk daudz un tas jau pārsniedz visas robežas.

Man patika arī redakcijas telpas un tur valdošā atmosfēra. Vienmēr biju domājusi, ka žurnālistu darbs ir garlaicīgs un vienmuļš. Nekādas jautrības. Visi kaut ko dara klusumā. Bet nē, viņi raksta, daudz sarunājas savā starpā, dalās informācijā, viens otram kaut ko iesaka. Ir jautri. Esmu mainījusi viedokli par to, kas notiek redakcijās. Man ļoti patika. No redaktora stāstītā, kur tik viņš nav bijis un ko tik nav redzējis, sapratu, ka darbs ir ļoti interesants.

Pastāsti, kā Tu pati atpazīsti viltus ziņas?

-Vairāk paļaujos uz intuīciju, taču neesmu cilvēks, kurš lasa daudz ziņu. Manuprāt, mūsdienu jaunieši tās isti nelasa.

Kādas tēmas viņus un Tevi personīgi interesē?

-Reizēm izlasu arī "Vaduguni", ja tajā pieminēti kādi klasesbiedri, pazīstami cilvēki vai atrodamas ziņas par mūsu apkārtnē notiekošo. Tomēr, tāpat kā citi jaunieši, labāk uztveru internetvidē publicēto.

Kādaī jābūt ziņai internetā, lai tā piesaistītu Tavu uzmanību?

-Lai nav daudz teksta. Manuprāt, jaunieši tagad nevēlas lasīt garus gabalus, kuros viss ir ļoti smalki iztirzāts. Pietiek ar to, ka teksts ir īss un konkrēts.

Teici, ka Tevi interesē arī arhitekta profesija...

-Man vienmēr patikusi māksla. Līdz 9.klasei vēlējos kļūt par interjera dizaineri, bet Balvu Valsts ģimnāzijā sāku apgūt tādu mācību priekšmetu kā tehniskā grafika. Man tas ļoti iepatikās un sapratu, ka arhitektūra man varētu derēt. Lai gan šai profesijai Latvijā uzlikta augsta latiņa un arī augstskolā ir lielas prasības, domāju, ja to gribēšu, savu panākšu. Esmu mērķtiecīga. Vēlos iestāties Rīgas Tehniskajā Universitātē un pēc tam, iespējams, palikšu dzīvot Rīgā.

Saista lielpilsētas dzīvi?

-Jā. Man patik būt cilvēkos, patik pārmaiņas. Lai katru dienu notiek kaut kas jauns.

Kā gatavojies savai nākotnes profesijai?

-Esmu pabeigusi Viļakas Mūzikas un mākslas skolas vijoles klasi. Varbūt tāpēc gribas izvēlēties radošu profesiju. Runājot par žurnālistiku, vēlos pieteikties "Delfi" organizētajā žurnālistikas skolā. Iespējams, tas man pavērs vēl lielākas iespējas šajā jomā un saprātīšu, ka tas tiešām ir mans aicinājums. Tagad, kad manā dzīvē parādījusies žurnālistika, jau sāku apšaubīt iepriekšējo izvēli kļūt par arhitekti.

Kādām īpašībām ir jābūt žurnālistam, un vai Tev tādas ir?

-Žurnālistam jābūt ļoti sociālam, jāprot runāt ar cilvēkiem tā, lai viņus ieinteresētu, jāprot uzdot tieši, konkrēti jautājumi. Jābūt pareizai valodai. Lai gan latviešu valodā ta-

Foto - no personīgā arhīva

Viena diena redakcijā. Rēzijas intereses pārsvarā saistītas ar radošām izpausmēm. No mācībām brīvajā laikā jaunieši spēlē vijoli Viļakas Mūzikas un mākslas skolas vijolnieku ansamblī un dejo tautu deju kolektīvā "Rīka", kā arī aktīvi darbojas Balvu Bērnu un jauniešu centrā.

gad aizvien vairāk ienāk slengs un dažādi barbarismi, tos var izmantot tikai līdz zināmai robežai.

Kā vērtē savu vienaudžu, kuri uzauzguši "SMS kultūrā", latviešu valodas zināšanas?

-Mana pieredze liecina, ka viņi pievērs mazāk uzmanības pareizai komatu un garumzīmju lietošanai. Lielākā problēma ir garumzīmju lietošana, jo dažkārt tās maina vārda būtību un nozīmi.

Kurā žurnālistikas jomā Tu vēlētos strādāt – presē, televīzijā, radio vai interneta portālā?

-Interneta portālā, kurā publicē ziņas jauniešu auditorijai. Kā jau minēju, jaunatne vairs nevēlas lasīt. Viņiem patik, lai ziņas ir

isas un konkrētas. Es vēlētos attīstīt šo jomu.

Par ko Tu šobrīd rakstītu, lai vienaudžiem būtu interesanti?

-Iespējams, par jautājumu, kas viņus dotajā brīdī ļoti interesē - vai būs Trešais pasaules karš? Diezgan daudz par to runājam arī klasē. Mūs interesē arī ekoloģija. Man būtu interesanti lasīt par globālo sasīšanu, kā pasaulē viss mainās. Par šo tēmu esmu diezgan daudz lasījusi. Ja aizraujoši pasniegtu šo informāciju, manuprāt, tā varētu ieinteresēt arī citus jauniešus. Varbūt kādai daļai interesētu mode, slavenību dzīve, jo mūsdienās jaunieši cenšas sekot sabiedrībā pazīstamu cilvēku ikdienai. Varbūt tas ne vienmēr ir labi, tomēr viņu dzīvesveids manus vienaudžus ļoti interesē.

Kāds ir Tavs priekšstats par žurnālista darbu?

BAIBA VĪKSNIŅA (BVĢ 12.klase): -Ikdienā žurnālisti iegūst informāciju par to, kas notiek pasaulē, un apkopo to. Domāju, ka tas ir diezgan interesants darbs, jo žurnālists arī pats uzzina daudz ko jaunu. Tomēr strādāt šajā jomā negribētu. Vēlos darīt kaut ko dinamiskāku, nevis sēdēt pie datora. Žurnālisti iegūst informāciju pārsvarā no citiem avotiem, un to visu var izlasīt internetā. Internetā labprāt lasu ziņas par dažādām tēmām – par sportu, politiku, mākslu, kultūru un citām.

SIMONA ZAREMBA (VVĢ 11.klase): -Žurnālista darbs ir diezgan sarežģīts, jo ir ātri jāpiefiksē citu sacītais, kā arī jāizprot citu teiktās domas. Man tā nebūtu piemērota profesija, jo šķiet pārāk sarežģīta. Pārsvarā informāciju iegūstu internetā, lasu jaunākās ziņas par Viļakas novadā notiekošo, par dažādām jauniešu interesējošām tēmām – modi, jauniešu aktualitātēm, dažreiz noskatos jaunākās filmas, lasu aprakstus par slavenību dzīvi.

KRISTAPS KOKOREVIČS (Austrumlatvijas Tehnoloģiju vidusskolas 11.klase): -Uzskatu, ka žurnālistiem ir interesants darbs, viņi strādā ar cilvēkiem, raksta par sev, valstij un pasaulei aktuālām tēmām, stāsta par cilvēkiem, kuri dara kaut ko interesantu. Arī es dažreiz pāršķirstu laikrakstu "Vaduguns", tomēr labprātāk lasu internetā. Mani interesē, kas notiek politikā un ir aktuāls Latvijā. Lasu par zinātniskām tēmām un izgudrojumiem.

GUSTAVS VANAGS (BVĢ 11.klase): -Žurnālisti ikdienā strādā pie avīzes izdošanas. Sākumā ir jāsavāc informācija, braucot pie cilvēkiem vai zvanot viņiem, jāmeklē informācija arī internetā. Pēc tam to uzraksta, noformē un saliek kopā. Dažreiz "Vaduguni" izlasu rakstus par pazīstamiem cilvēkiem. Ziņas lasu reti, tikai to, kas ir aktuāls. Šobrīd, tāpat kā citus jauniešus, interesē informācija par ASV un Irānas konfliktu, kā arī ugunsgrēki Austrālijā.

Atkritumu savācējfirmas klientu centram Balvos jauna adrese

Lai tuvāk centram un ērtāk iedzīvotājiem

Maruta Sprudzāne

SIA "Pilsētvides serviss" izsūtījis paziņojumus saviem klientiem Balvos, ka viņu klientu apkalpošanas filiāle no Ezera ielas 3 pārcelta uz citu adresi. Turpmāk tā atradīsies Balvos, Tīrgus ielā 3. Kādas vēl izmaiņas sagaida atkritumu pakalpojuma izmantotājus, laikraksts lūdz pastāstīt Malienas reģiona vadītāju KRISTĪNI ANDREJEVU.

Var atgādināt, ka līgumu ar Balvu novada pašvaldību par sadzīves atkritumu apsaimniekošanu Balvu novadā SIA "Pilsētvides serviss" noslēdza 2018.gada 23.maijā. Šācs jauns gads, un pakalpojuma izmantotājiem jāreķinās, ka ar šo gadu maksa par nešķirotu sadzīves atkritumu apsaimniekošanu Balvu novadā palielināsies. Atkritumu apsaimniekošanas Saistošie noteikumi attiecas uz ikvienu atkritumu radītāju, kas dzīvo vai strādā Balvu novada administratīvajā teritorijā. Savukārt Balvu novada Saistošie noteikumi paredz, ka atkritumu radītājiem ir pienākums iekļauties Balvu novada kopējā sadzīves atkritumu savākšanas sistēmā, savākt, šķirot savus sadzīves atkritumus, tai skaitā sadzīvē radītos bīstamos atkritumus, un nogādāt tos nekustamā īpašuma vai apsaimniekotāja norādītajā vietā. Par saistošo noteikumu pārkāpumiem fiziskajām un juridiskajām personām ir paredzēta administratīvā atbildība saskaņā ar Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksu.

Kādēļ ir mainīta klientu centra atrašanās vieta?

-Līdz ar SIA "Pilsētvides serviss" darbības uzsākšanu, lai klientiem būtu maksimāli mazāk izmaiņu, klientu centra darbību saglabājam ierastajā vietā. Jāsaka gan, ka telpas neatbilda sanitāri-higiēniskajām prasībām. Vēlāk, uzklāusot arī klientu vēlmes, domājām par klientu apkalpošanas centra atrašanās vietas maiņu tuvāk pilsētas centram. Liela daļa klientu mūsu centru apmeklē reķinu saņemšanas gadījumos.

Tā kā viņi izvēlas reķinus apmaksāt SIA "San-Tex" kasē vai arī veikalā "Maxima", ilgi meklējam telpas izdevīgā un ērti piebraucamā vietā. Tagad Balvu klientu apkalpošanas centrs kopš 2.janvāra atrodas Tīrgus ielā 3. Paldies par sapratni klientiem un Balvu novada iedzīvotājiem, kuri atzinīgi novērtējuši pārmaiņas un, par pārsteigumu mums, sveica mūs ar ziediem un laba vēlējumiem jauno telpu sakarā. Eko laukuma darbība turpinās ierastajā vietā Ezera ielā 3, kur par tā darbību atbild laukuma strādnieks.

Vai turpinās līgumu slēgšana un palielinās klientu daudzums Balvos?

-Balvu klientu apkalpošanas centrā var noslēgt līgumu par atkritumu apsaimniekošanu Balvu novada teritorijā. Lielākā daļa klientu, lai nepārtrauktu atkritumu izvešanu, līgumus pārslēdza jau 2018.gada vasaras-rudens periodā, bet jaunu līgumu slēgšana vērojama periodiski vasarā, kā arī mainoties īrniekiem vai īpašniekiem. Šobrīd ir iespēja noslēgt līgumu par sadzīves atkritumu apsaimniekošanu Balvos, Tīrgus ielā 3, vai aizpildot pieteikuma anketu.

Vai nav domāts par atgādinājumiem izziņu veidā klientiem, kas bija laba lieta pie iepriekšējā pakalpojuma sniedzēja?

-Jā, iepriekšējais atkritumu apsaimniekotājs sūtīja atgādinājuma izziņas par paredzamo atkritumu izvešanu, taču mūsu uzņēmumam šādas prakses nav. Jāatzīst, ka Balvu novada atkritumu līgumu slēdzēji ir vieni no disciplinētākajiem klientiem, kuri zina savus grafikus, nemaina tos gadiem, tādēļ atceras un zina konkrētās mēneša vai nedēļas dienas, kad izvedīs atkritumus.

Kāda būs pakalpojuma cena šogad privātmāju klientiem un arī pārējiem Balvos?

-Saistībā ar dabas resursu nodokļa pieaugumu 2020.gadam, sākot ar 1.janvāri, nešķirotu sadzīves atkritumu apsaimniekošanas maksa Balvu novadā ir noteikta 20,58 EUR/m³ (ar PVN 21%) iepriekšējo 20,06 EUR/m³ (ar PVN 21%) vietā.

Jaunā adrese Balvos. Sākot ar šo gadu, SIA "Pilsētvides serviss" klientu centrs mainījis atrašanās vietu. Jaunā adrese Balvos ir Tīrgus iela 3, kas ir trīsstāvu dzīvojamais nams.

Cenu kāpuma aprēķins atbilstoši konteineru tilpumam

0,12 m ³	-	0,06 EUR
0,24 m ³	-	0,12 EUR
1,1 m ³	-	0,57 EUR

Apgūst eksaktās zinības

Tehnoloģiju vidusskolā - arī mūspuses jaunieši

Ingrīda Zinkovska

Turpināt mācības vidusskolā pēc 9.klases beigšanas jaunieši izvēlas vai nu vietējās vidējās mācību iestādēs, vai dodas kaut kur tālāk. Padziļināti mācīties eksaktās zinības, kas tik ļoti nepieciešamas tautsaimniecībā, Ziemeļlatgalē dzīvojošiem jauniešiem iespējams Austrumlatvijas Tehnoloģiju vidusskolā Rēzeknē.

Austrumlatvijas Tehnoloģiju vidusskolu 2015.gada vasarā nodibināja Rēzeknes Tehnoloģiju akadēmija. Vidusskolas direktors AIVARS VILKASTE stāsta: "Skola īsteno vispārējās vidējās izglītības STEM (science, technology, engineering and mathematics) jomas izglītības programmu no 10. līdz 12.klasei. 2019./2020.mācību gadā skolā ir 110 skolēni. Skolā mācās 9 skolēni no bijušā Balvu rajona (10.klasēs – 5 skolēni: Dita Kataja-Paegle, Ieva Ciukore, Keita Orlovska, Emīls Šmits, Marta Rudzāte; 11.klasēs – 3 skolēni: Dāvis Keišs, Kristaps Kokorevičs, Romualds Rēvalds; 12.klasēs – viens skolēns: Viktorija Maksimova).

Skolā padziļināti apgūst matemātiku, fiziku, programmēšanu un angļu valodu, kā arī tehnisko angļu valodu. Būtiska loma ir ķīmijai, tehniskajai grafikai. Īpaša uzmanība tiek veltīta skolēnu zinātniski pētnieciskajai darbībai. Trīs reizes mācību gadā sadarbibā ar Rēzeknes Tehnoloģiju akadēmijas docētājiem un inženieriem notiek Tehniskās jaunrades dienas. Katru gadu skola organizē atklāto zinātnisko konferenci STEM jomā Austrumlatvijas skolēniem (šajā konferencē katru gadu piedalās jaunieši no Viļakas novada).

Skolā viesojas un ar skolēniem strādā gan RTA docētāji, gan ārvalstu lektori. Gan pagājušajā mācību gadā strādāja, gan šajā mācību gadā strādās matemātikas profesors M.Radins no Ņujorkas ASV. Skolā regulāri viesojas un vada meistarības klases dažādu jomu profesionāļi.

Skolēni aktīvi piedalās un gūst panākumus mācību priekšmetu olimpiādēs, konkursos, skatēs, sportā utt. 2019.gada

pavasārī skolas Zvaigžņu stundā (gada noslēguma pasākums skolēniem, vecākiem un skolotājiem) par sasniegumiem dažādās jomās tika apbalvoti 72 no 94 skolēniem.

Skola piedāvā daudzpusīgu interešu izglītības klāstu, īpašu uzmanību veltot tehniskajai jaunradei. Tiek īstenotas interešu izglītības programmas robotikā, lāzertechnoloģijās, programmēšanā, vides izglītībā. Skolā darbojas tautas deju kolektīvs un meiteņu vokālais ansamblis. Skolā darbojas Debašu klubs.

Austrumlatvijas Tehnoloģiju vidusskola ir viena no Eiropas Savienības Parlamenta Vēstnieku skolām. Katru gadu skolēni piedalās jauniešu pasākumos Strasbūrā un Briselē. Skolā darbojas Eiropas klubs. Tāpat skolā ir un tiek attīstīta sadarbība ar partneriem ārzemēs. Skolā aktīvi darbojas Skolēnu parlaments, kas katru gadu iegūst finansējumu un īsteno vairākus Jauniešu iniciatīvu projektus.

Skolas absolventi studē gan RTA, kur viņiem tiek garantēta budžeta vieta, gan LU, RTU un LLU. Rēzeknes Tehnoloģiju akadēmijā studē 60% no absolventiem. Atsevišķi absolventi turpina izglītību ārzemju augstskolās."

EMĪLS ŠMITS, kurš mācās 10.klasē, Tehnoloģiju vidusskolu izvēlējies pēc Viduču pamatskolas beigšanas: "Domāju, ka man tas būs lietderīgāk. Mācības, šķiet, ir grūtākas nekā manā iepriekšējā skolā, taču atzīmes ir uzlabojušās. Tagad laikam esmu kļuvis tāds kā motivētāks. Man ir trešā labākā atzīme 10.klasē, reķinot no kopējā skolēnu skaita. Konkurence pastāv, bet tā ir ļoti draudzīga. Aktīvi iesaistāties arī dažādos pasākumos. Ar panākumiem apvienotā 10.klašu komanda startēja "Popielā", kas notika Latgales vēstniecībā "Gors"."

VIKTORIJA MAKSIMOVA līdz 10.klasei mācījās Rekasas vidusskolā. Tehnoloģiju vidusskolu viņa izvēlējās, mammas mudināta. "Kāpēc lai es savu potenciālu, par ko runā skolotāji un draugi, atstātu novārtā?! Mācoties Rēzeknē, man ir pavērušās jaunas iespējas. Pēc vidusskolas beigšanas plānoju studēt kādā no ārvalstu augstskolām," viņa saka.

Audzēkņi no Ziemeļlatgales. Austrumlatvijas Tehnoloģiju vidusskolas audzēkņi (pirmajā rindā no kreisās) Ieva Ciukore, Keita Orlovska un Kristaps Kokorevičs; (otrajā rindā no kreisās) Viktorija Maksimova un Dita Kataja-Paegle.

Balvenietis KRISTAPS KOKOREVIČS Tehnoloģiju vidusskolu izvēlējies, izlasot "Vaduguni", kurā bija raksts par šīs vidusskolas direktoru, kurā viņš stāstīja arī par skolu. Kristaps atzīst, ka Tehnoloģiju vidusskolā mācību līmenis ir augstāks un tas palīdz labāk sagatavoties studijām augstskolā.

Foto - A. Vilkašte

“Saules mūžu Latvijai!”

Nu jau var droši apgalvot, ka 2020.gada 9.janvāris tiks ierakstīts vēstures lappusēs. Kā nu ne, ja mūspusē ciemojās Valsts prezidents Egils Levits, lai kopā ar Viļakas un apkārtnes iedzīvotājiem godinātu Brīvības cīņu Ziemeļlatgalē 100.gadadienu un pieminētu cīņu dalībniekus. Tāpat neizpalika tikšanās ar iedzīvotājiem un Latgales pašvaldību vadītājiem, lielsaimniecības “Kotiņi” un nesen atklātā Latvijas Valsts radio un televīzijas centra torņa Aizpurvē apmeklējums.

Uz Latgali ar “Latgali”. Valsts prezidenta Egila Levita pirmās pieturas punkts Viļakas novadā bija Šķilbēnu robežsardzības nodaļa, uz kuriem viņš atlidoja ar helikopteru “Latgale”. Interesanti, ka pērnā gada nogalē Latvijas Evaņģēliski luteriskās baznīcas arhibīskaps Jānis Vanags ar svētību oficiāli Valsts robežsardzei nodeva divus jaunus helikopterus - “Vidzeme” un “Zemgale” un trīs piekrastes patruļkuterus. Helikopters “Vidzeme” Šķilbēnos nolaidās pirms “Latgales”.

Iepazīstina ar robežsargu darba specifiku. Šķilbēnu robežsardzības nodaļas priekšnieks, majors Vladislavs Grudinskis, pirms valsts augstākā amatpersona devās apskatīt nodaļu, atzina, ka prezidenta ierašanās ir liels gods. Zīmīgi, ka savulaik Šķilbēnos, kas ir viena no pirmajām uzbūvētajām robežsardzības nodaļām, plānoja ierasties toreizējā prezidente Vaira Viķe-Freiberga.

Iepiecinā ar dziesmu. Pirms zemnieku saimniecības “Kotiņi” apskates prezidentu pārsteidza folkloras kopas “Upīte” pašdarbnieki.

Kopbilde. Latgales pašvaldību vadītāji bija vienprātīgi, ka Latvijas attīstība nav iespējama bez reģionu attīstības. Uz prezidenta jautājumu, kā vadītāji vērtē pašvaldību izlīdzināšanas fondu, izskanēja atbilde, ka šobrīd attīstība atkarīga no valdības lēmumiem. “Valsts budžets ir audzis, bet pašvaldību - palicis uz vietas,” secināja Rēzeknes mērs. Savukārt Viļakas novada domes priekšsēdētājs Sergejs Maksimovs piebilda, ka tirgošanās Latvijas Pašvaldību savienībai ar ministru notiek katru gadu: “Situācija interesanta. Pērn Zilupei bija -2%, Viļakai -1%, Dundagai, šķiet, +15%. Manuprāt, tas īsti pareizi nav.” Kā sliktu piemēru prezidents atzina S.Maksimova teikto, ka tikai trešā daļa, ko maksājam par ceļiem, līdz tiem arī nonāk.

Pārsteidz prezidentu. Zemnieku saimniecības “Kotiņi” saimnieks Aldis Ločmelis, taujāts, ko rādīs prezidentam, atjokoja, ka to, ko ir darījis 30 gadus, un piebilda: “Neko jaunāku nevaru parādīt.” Prezidentam viņš pastāstīja par saimniecības darba virzieniem, kā arī demonstrēja produktus, ko piedāvā “Kotiņi”. A.Ločmelis vērsa uzmanību, ka cilvēki, vārot kartupeļus, neliek katlā 3-4 šķirnes: “Jo tās taču savārisies savādāk. Ko darām ar miežu putru, kuru nopērkam veikalā? Tur ir sajauktas dažādas šķirnes – viena izvārās, cita nē, un galarezultātā sanāk putra. Mēs piedāvājam vienu šķirni, lai veidotos piemēram, pārļu grūbiņas. Mēs mācām cilvēkus, kā pareizi izvārīt putru, jo ar industriju mēs esam aizgājuši *auzās*.” “Nevis grūbās, bet auzās,” atjokoja prezidents. Vēlāk viņš Latgales pašvaldību vadītājiem atzina, ka savā mūžā nav nācies būt tik lielā zemnieku saimniecībā, turklāt tik estētiski skaistā. “Ražošanas vides parasti tādas nav,” piebilda E.Levita kungs.

Viela pārdomām. A.Ločmelis, demonstrējot dzirnakmeņus, paskaidroja, ka tie savākti no apkārtnējām saimniecībām, kuru vairs nav.

Kopsapulcē. Latgales plānošanas reģiona kopsapulcē Aldis Ločmelis atklāja, ka viņam nepatīk divas lietas: “Diplomātija un politika. Labāk pateikt uzreiz to, ko mēs domājam, nevis turēt ilenu maisā nezino, kurā vietā tas tiks laukā.” Viņš mudināja izteikt domas, kādas tās ir. Savukārt prezidents Egils Levits neslēpa, ka pirmo reizi ir šādā pasākumā: “Jūs sevi reprezentējat kā Latgales plānošanas reģionu, bet man šķiet, ka jēdziens ‘plānošanas reģions’ ir ļoti tehnisks. Runa ir par Latgali. Jūs esat šeit Latgales pārstāvji, atšķirībā no citu latviešu zemju pārstāvniecībām. Ir divas specifikas Latgalē. Pirmkārt, valoda un kultūra – identitātes jautājums, kas Latgalē ir ļoti īpatnējs un spēcīgs. Otrkārt, kas varbūt neskar visu Latgali, ir pierobežas aspekts. Šie divi aspekti atšķir no pārējām latviešu zemēm.”

Kas kavē attīstību? Latgales ražojošo lauksaimnieku apvienības vadītājs Aivars Bernāns klātesošajiem atgādināja, ka apvienība dibināta, lai risinātu jautājumus, kas aktuāli konkrētam reģionam: “Kas

mums ir ļoti svarīgi? Lai Latvijas austrumu reģionā iedzīvotāji dzīvotu pārticībā un sakārtotā vidē. Mūsu mērķis ir veicināt lauksaimniecības ražošanas un pārstrādes procesus, tāpēc aktīvi izvērtējam to faktoru kopumu, kas ietekmē ražošanas un realizācijas izmaksas.” Viņš zināja teikt, ka izmaksas saimniecībām, kas atrodas 250 km attālumā no Rīgas līdz loģistikas centriem jeb ostām, ir lielākas vairāk nekā par 90 eiro uz vienu hektāru: “Tāpat saskaramies ar augstākām servisa izmaksām, kā arī ar ilgāku veģetācijas periodu. Latvijas austrumu daļā, salīdzinot, piemēram, ar Liepāju, veģetācija ir isāka par 20 dienām.”

Baznīcā. Viļakas katoļu baznīca, kā atklāja prāvests Guntars Skutels, piedzīvojusi 5 prezidentu apciemojumu, piebilstot: "Kurš oficiālā, kurš arī neoficiālā vizītē." Pēc svētbrīža Viļakas Romas katoļu baznīcā prezidents nolika ziedus pie piemiņas zīmes Lāčplēša kara ordeņa kavalieriem. Ne velti viņš baznīcā atgādināja: "Šajā pusē, Ziemeļlatgalē, tapušais Latgales partizānu pulks Neatkarības kara laikā ir vēl viens ticības apliecinājums Latvijai. Latvijas patrioti sīkās vienībās sāka sekmīgu cīņu pret ienaidnieku, pašorganizējās un apbruņojās, izaugot līdz pulkam, kam bija svarīga loma Latgales un Latvijas atbrīvošanas cīņās. 45 piešķirtie Lāčplēša Kara ordeņi Latgales partizānu pulka karavīriem vēsta par varonību un uzpurēšanos Latvijas labā."

Kāda ir politika?
Rēzeknes pilsētas domes priekšsēdētājs Aleksandrs Bartaševics, spriežot par Latgales problēmām, līdzīgi kā kolēģi, minēja iedzīvotāju skaita samazināšanos: "Apskatīju statistikas datus un biju pārsteigts, ka daudzviet mazās pašvaldībās piedzimis viens cilvēks, bet nomiruši 25. Kāda ir politika, tādi ir rezultāti!"

Uzrunā iedzīvotājus. Valsts prezidents Egils Levits uzrunu Viļakas Romas katoļu baznīcā pabeidza ar vārdiem: "Valsts spēku veido arī labas zināšanas par mūsu vēsturi, pagātņi un varoņu un viņu paveiktā klātbūtne sabiedrības vēsturiskajā atmiņā. Svinēsim šodien Viļakas un Latgales atbrīvošanas gadsimtu! Būsim pateicīgi mūsu senčiem par izcīnīto Latvijas valsti! Saules mūžu Latvijai!"

Izpilda solījumu. Rolands Keišs pašvaldību vadītājus mudināja iepirkumos izvēlēties un atbalstīt vietējos ražotājus. Viņš pateicās prezidentam, ka Jaungada uzrunā pirmo reizi kā pirmais izskanēja Latgales vārds. "Solīju Jums paspiest roku, vai drīkst?" viņš jautāja.

Apskata apraides mastu Aizpurvē. Latvijas Valsts radio un televīzijas centra valdes priekšsēdētājs Edmunds Beļskis un prezidents Aizpurvē pārliecinājās, ka masti ir izbūvēti. Kas interesē vietējos ļaudis? Medņevas pagasta pārvaldnieks Juris Prancāns zināja teikt, ka nebūtu slikti, ja varētu klausīties Latvijas Radio 2. Tiesa, to pagaidām izdarīt nav iespējams, kaut gan tehniskas iespējas ir.

Piemin noslepkavotos. Ebreju holokausta piemiņas vietā Tereškovas ciemā.

Igaunijas vēstnieks. Artis Hilpus Jaškavas kapos atgādināja par igauņu atbalstu brīvības cīņās, pieminot dažādus vēsturiskus faktus.

Polijas vēstniece. Monika Mihališina uzsvēra, ka mūsdienās ir citi draudi: "Informatīvais karš, ar ko mums jācīnās. Mācoties no notikumiem pirms 100 gadiem, mēs varam saprast un būt pārliecināti, ka tikai kopīgi un solidāri mēs varam stāvēt visiem draudiem priekšā un uzvarēt!"

Ko pirms simts gadiem domāja Antons? Viļakas novada domes priekšsēdētājs Sergejs Maksimovs, uzrunājot klātesošos Brāļu kapos Jaškovā, aicināja domās pārcelties uz 100 gadu notikumiem, lai satiktu kādu no brīvības cīnītājiem Antonu: "Kāds būtu Antona jautājums mums? Vai viņš jautātu, kāds ir IKP, vai 2020.gadā atceļ OIK? Viņš jautātu: "Kā tu, brāl, dzīvo? Vai arī tu šodien esi gatavs iet kaujā?" Antons izdarīja savu izvēli – viņš uzņēmās atbildību par savu ģimeni un tautu. Arī šodien mums svarīgākā ir atbildība – mana atbildība manas tautas priekšā. Vai es uzņemos atbildību? Vai šodien dzīvoju tā, kā sapņoja Antons?"

2020.gada 9.janvāris Brāļu kapos Jaškovā. Valsts prezidents Egils Levits: "...Godināsim un atcerēsimies visus Latvijas patriotus, kuri cīnījās par Latviju un par Latviju arī atdeva visdārgāko – savu dzīvību. Sekosim viņu paraugam un darīsim visu, lai apvienotā un neatkarīgā Latvija vienmēr būtu droša, aizsargāta un plaukstoša. Lai mēs dzīvotu tādā valstī, kur justos ērti un patīkami, valstī, kas būtu attīstīta, moderna Eiropas valsts – pasaules rietumvalstu saimes locekle..."

Sagatavoja E.Gabranovs

Statistika

2019.gadā Balvu novadā

2019.gadā Balvu novada Dzimtsarakstu nodaļā reģistrēti 103 bērni (55 meitenes un 48 zēni). No tiem:

laulībā dzimuši - 58
 atzīta paternitāte (vecāki nav laulībā) - 40
 reģistrēti bez ziņām par tēvu - 5
 Mātei: 1.bērns - 31
 2.bērns - 34
 3.bērns - 23
 4.bērns - 8
 5.bērns - 1
 6.bērns - 1
 7.bērns - 4
 8.bērns - 1

Abi vecāki latvieši - 81 bērnam, abi vecāki krievi - 4 bērniem, pārējiem vecāki dažādu tautību.

Novadā deklarēti 78 jaundzimušie:

Balvos - 45
 Balvu pagastā - 5
 Bērzkalnē - 3
 Bērzpilī - 3
 Briežuciemā - 3
 Krišjānos - 2
 Kubulos - 6
 Lazdulejā - 1
 Tilžā - 5
 Vectilžā - 2
 Viksnā - 3

Populārākie vārdi:

Enija (3), Oliveris (4), 3 bērniem iedoti divi vārdi.

Laulības

2019.gadā Balvu novadā noslēgtas 77 laulības. No tām:

Balvu novada Dzimtsarakstu nodaļā - 48
 Laulības noslēgtas baznīcās - 29 (Balvu luterāņu baznīcā - 2; Biķeru luterāņu baznīcā - 1; Augustovas katoļu baznīcā - 1; Bērzu katoļu baznīcā - 13; Balvu katoļu baznīcā - 11; Rugāju katoļu baznīcā - 1)

Abiem 1.laulība - 44 pāriem
 Abiem 2.laulība - 19 pāriem
 Abiem 3.laulība - 1 pārim
 Pirmā un otrā - 8 pāriem
 Pirmā un trešā - 2 pāriem
 Pirmā un ceturta - 1 pārim
 Otrā un ceturta - 1 pārim
 Otrā un piektā - 1 pārim
 Abi latvieši - 61 pāris
 Abi krievi - 3 pāri
 Dažādas tautības - 13 pāri

3 laulības reģistrētas ar ārvalstu pilsoņiem (Krievija)

Vecumu starpība:

24 gadi - 1
 22 gadi - 1
 15 gadi - 1
 12 gadi - 1
 11 gadi - 2
 10 gadi - 1
 9 gadi - 2
 7 gadi - 3
 6 gadi - 5

Vidējais laulību vecums sievietēm - 37,6 gadi

Vidējais laulību vecums vīriešiem - 39,6 gadi

Mirusi:

Sastādīti miršanas akta ieraksti: 301 (145 sievietes un 156 vīrieši). No tiem: 229 latvieši, 60 krievi, 5 baltkrievi, 3 ukraiņi, 1 čigāns, 1 moldāvs, 1 vācietis, 1 somis

Balvu novadā deklarēti 204 mirušie cilvēki:

Balvu pilsētā - 108
 Balvu pagastā - 12
 Bērzkalnes pagastā - 7
 Bērzpils pagastā - 10
 Briežuciema pagastā - 18
 Krišjāņu pagastā - 1
 Kubulu pagastā - 14
 Lazdulejas pagastā - 3
 Tilžas pagastā - 12
 Vectilžas pagastā - 6
 Viksnas pagastā - 9
 Pansionātā - 4
 Deklarēti citos novados - 97.

Jaundzimušie

24.decembrī agrā rīta stundā ģimenes dzemdībās otro reizi par vecākiem kļuvuši tilžēnieši Indra Maderniece un titula "Misters Latvija 2011" ieguvējs Kaspars Romanovs. Viņu otrais bērniņš - puika - nāca pasaulē Balvu slimnīcas dzemdību nodaļā precīzi pulksten 4.00 no rīta un piedzimstot svēra 3,470 kg un bija 57cm garš.

Pēc dēla nākšanas pasaulē jaunie vecāki jaundzimušajam deva skaistu un skanīgu vārdu - Raivo. Indra un Kaspars atzīst, - pirms pieņemt gala lēmumu par to, kā sauku jaundzimušo, viņi vienojās, ka vārdam jābūt isam, saskanīgam ar uzvārdu un tādām, lai būtu viegli izrunājams un saprotams ne tikai latviešu valodā. "Sākumā padomā bija arī daži citi vārda varianti, bet, tiklīdz ieraudzījām bērnu dzīvē, sapratām, ka cits vārds viņam nepiestāvēs. Tā arī palikām pie Raivo," skaidro nu jau divu bērnu tētis Kaspars. Jaunie vecāki atklāj, ka gaidāmā mazuļa dzimumu uzzināja diezgan ātri, taču līdz pat grūtniecības beigām īstas skaidrības par to nebija. "Gaidījām un sagaidījām Ziemassvētku brīnumu. Pricējāmies par to gan paši, gan arī mūsu meita Arta, kurai šogad augustā apritēs 3 gadi. Viņa tagad saka, ka ir lielā mēra un neskaitāmas reizes dienā iet samīļot un sabučot mazo brālīti," stāsta Indra un Kaspars. Kad pasaulē nāca viņu pirmā meita Arta, jaunie vecāki katru meitiņas mēneša jubileju atzīmēja ar kopīgu pārgājēju tuvākajā apkārtnē. Kaspars atzīst, ka noteikti turpinās šo tradīciju arī šoreiz, tikai jāizdomā jauni pastaigu maršruti, un atkal varēs doties ceļā - tikai jau četratā. Jaunie vecāki atzīst, ka pagājušā gada nogale viņiem noslēgusies uz patīkamas nots - tas nekas, ka Ziemassvētki bija jāpavada slimnīcas palātā. "Toties Jaunā gada salūts nebija jāskatās pa slimnīcas palātas logu. Gadu miju sagaidījām mājās - nu jau kluplākā skaitā. Kuplā skaitā - gan lielus, gan mazus, aicinām braukt *gostos* pie mums visus, kuri vēlas izbraukt ar motociklu," aicina tilžēniešus, retro motokluba "Rūsa vējā" vadītājs Kaspars Romanovs.

Foto - A.Grosbarte

Vecāki nolemj meitu saukt par Annu Mariju. 4.janvārī pulksten 15.53 piedzima meitenīte. Svārs - 3,405kg, garums 56cm. Meitenītes vecākiem Ivonnai Ziemelei un rumānim Sorinam Toretto no Alūksnes šis ir pirmais bērniņš. "Jau kopš pirmajām grūtniecības dienām abi sapņojām par meitiņu, un vienā no ultrasonogrāfijas pārbaudēm daktere mums paziņoja, ka patiešām būsīm vecāki meitenītei. Izdzirdot šo vēsti, no priekiem pat apraudājāmies," stāsta jaunā māmiņa. Kad kļuva zināms gaidāmā bērniņa dzimums, topošie vecāki sāka meklēt piemērotāko vārda variantu. Rumānijā, no kurienes nāk meitenītes tētis, bērniem pieņemts likt trīs vārdus, tāpēc sākumā Ivonna un Sorins gribēja meitiņu saukt par Annu Mariju Elizabeti. Taču galarezultātā viņi palika pie vārdu salikuma Anna Marija, jo šie vārdi atpazīstami gan Latvijā, gan Rumānijā. Jaunie vecāki stāsta, ka mediķu noliktais dzemdību datums bija 10.janvāris, taču Anna Marija nolēma negaidīt tik ilgi un nāca pasaulē dažas dienas ātrāk. Ivonna pricējās, ka viņu meitiņa piedzima ģimenes dzemdībās, klātesot Sorinam. Arī pats jaunais tētis atzīst, ka emocijas, ko vīrietis piedzīvo, klātesot sava bērna dzimšanas brīdī, nav vārdos aprakstāmas vai izstāstāmas. Tas ir kaut kas īpašs. "Esam nolēmuši, ka līdz brīdim, kad meitiņa apveltīs un pieņemsies spēkā, raudzībās nevienam neaicināsim. Pēc tam gan varēs cieši nākt droši," teic Ivonna un Sorins.

Foto - E.Gabranovs

Vēl dzimuši:

15.decembrī pulksten 15.43 piedzima puika. Svārs - 2,770kg, garums 50cm. Puisēna mamma Kristīne Skalova dzīvo Gulbenē.

25.decembrī pulksten 11.08 piedzima puika. Svārs - 4,215kg, garums 61cm. Puisēna mamma Ina Ludborža dzīvo Ludzā.

26.decembrī pulksten 14.08 piedzima meitenīte. Svārs - 2,505kg, garums 50cm. Meitenītes mamma Tatjana Markoviča dzīvo Viļakas novada Šķilbēnu pagastā.

27.decembrī pulksten 9.31 piedzima puika. Svārs - 3,510kg, garums 52cm. Puisēna mamma Dace Bratuškina dzīvo Balvos.

27.decembrī pulksten 9.40 piedzima meitenīte. Svārs - 3,320kg, garums 52cm. Meitenītes mamma Viktorija Nalivaiko dzīvo Balvu novada Lazdulejas pagastā.

28.decembrī pulksten 15.21 piedzima meitenīte. Svārs - 4,105kg, garums 57cm. Meitenītes mamma Evita Leļeva dzīvo Balvu novada Kubulu pagastā.

Svarcelšana

Medaļas Latvijā, Lietuvā un Igaunijā

Ar medaļām un diplomiem. Balvu Sporta skolas svarcēlāju un treneru kopbilde pēc sacensībām Tartu, Igaunijā.

Balvu Sporta skolas svarcēlāji aizvadījuši vairākas sacensības, mājup pārvedot pilnu medaļu komplektu.

Dobelē notika Vecgada kausa izcīņa. Šajās sacensībās Raivo Keišs izcīnīja 2.vietu, Jānis Markuss-Elsts – 6.vietu, Edijs Keišs – 7.vietu. Vecuma grupā “U-15” nepārspēts palika Lauris Logins, kurš ieguva 1.vietu. Šajā pašā vecuma grupā zelta medaļu izcīnīja arī Sandija Keiša. Turklāt abi šie sportisti savā īpašumā ieguva arī kausus par uzrādīto absolūti labāko rezultātu. Savukārt Haralds Kokorevičs vecuma grupā “U-17” ierindojās uzreiz aiz goda pjedestāla – 4.vietā.

Balvu Sporta skolas jaunie svarcēlāji ar panākumiem startēja arī divās sacensībās Lietuvā. Anīkšču kausa izcīņā Daniels Būde svara kategorijā “50 kg” ierindojās 5.vietā, Haralds Kokorevičs svara kategorijā “73 kg” – 5.vietā, Aleks Blonskis

svara kategorijā “81 kg” – 4.vietā, Lauris Logins svara kategorijā “102 kg” – 3.vietā. Savukārt Sandija Keiša izcīnīja 2.vietu un kausu pēc Sinklera punktu tabulas.

Rokišķu kausa izcīņā Daniels Laurenovs svara kategorijā “54 kg” izcīnīja 1.vietu, Raivo Nāgels un Andis Zelčs svara kategorijā “62 kg” – attiecīgi 5. un 6.vietu, bet Ralfs Plavnieks svara kategorijā “+81 kg” – 4.vietu.

Savukārt aizvadītajā sestdienā Tartu notika Kalevi Pensa kausa izcīņa svarcēlšanā. Vecuma grupā “U-12” 3.vietu izcīnīja Raivo Keišs, bet Daniels Būde ierindojās 6.vietā (sacensības notika pēc Sinklera punktu tabulas). Vecuma grupā “U-16” Lauris Logins izcīnīja 1.vietu, “U-18” – Haraldam Kokorevičam 1.vietu, “U-20” – Raineram Melnstradam 2.vietu. Dāmu konkurencē Sandija Keiša izcīnīja 1.vietu.

Zolīte

Noslēdzies kāršu spēles turnīrs

Baltinavā noslēdzies zolītes turnīrs, noskaidrojot spēcīgākos šīs kāršu spēles meistarus. Kopumā sacensībās piedalījās 37 zolītes cienītāji, aizvadot sešas spēļu kārtas. 1.vietu izcīnīja Guntis Pundurs, 2.vietu – Jānis Gruševs, 3.vietu – Aivars Cīrcens. Vēl labāko desmitniekā ierindojās Guntars Zelčs (4.vieta), Valdis Ločmelis (5.vieta), Francis Bukšs (6.vieta), Sergejs Romanovs (7.vieta), Juris Sutugovs (8.vieta), Raimonds Leicāns (9.vieta) un Andrejs Igaunis, kurš ierindojās 10.vietā.

Īsumā

Balvenieši turpina krāt uzvaras

Turpinās Ziemeļaustrumu telpu futbola čempionāts, kurā lielisku sniegumu demonstrē “Balvu Sporta centra” futbolisti.

Šosezon mūsu futbolisti vēl nav piedzīvojuši nevienu zaudējumu, izcīnot tikai uzvaras. “Balvu Sporta centrs” pārliecinoši uzvaru izcīnīja arī pagājušās piektdienas mājas spēlē Balvu pamatskolas sporta zālē, ar rezultātu 11:1 pārspējot “Madonas BJSS” futbolistus. Savukārt gada nogalē (20.decembrī) “Balvu Sporta centrs” izbraukuma mačā mērojās spēkiem ar komandu “Jēkabpils Lūši/FK Līvāni”. Lai gan spēli varēja raksturot kā dramatisma pilnu, mūsējie svinēja uzvaru ar rezultātu 4:3. Divus vārtus guva Egils Lielbārdis, pa vienam – Kārlis Vanags un Toms Cinglers. Savukārt 21.decembra vakarā Balvu pamatskolas sporta zālē balvenieši aizvadīja gada noslēdzošo spēli pret Gulbenes futbolistiem. Arī šajā mačā neizpalika pārliecinoša uzvara. Pēc pirmā puslaika rezultāts bija 4:0 balveniešu labā. Savukārt spēle noslēdzās ar vēl pārliecinošāku rezultātu – 9:4 mūsējo labā. “Balvu Sporta centra” labā vārtus guva Ģirts Vaskis, Vadims Sņegovs, Kārlis Vanags, Ņikita Kokorevičs, Edmunds Kokorevičs un Gvido Dokāns.

Jāpiebilst, ka uz maču pret Gulbeni ieradās 260 skatītāji. “Balvu Sporta centrs” laukumā izlaida arī jauno vārtsargu Deinu Poli, kurš veiksmīgi tika galā ar saviem pienākumiem.

Telpu futbols

Vadībā izvirzījušies alūksnieši

Noslēdzies Balvu novada telpu futbola čempionāta otrais posms.

Neizpaliek arī pamatīga sagrāve

Jau rakstījām, ka šajā sezonā turnīrā startē astoņas komandas. Tāpat kā pirmā apļa spēlēs novembrī, arī otrā posma mačos decembrī katra komanda divu dienu laikā aizvadīja kopumā četras cīņas. Pirmajā spēļu dienā “Zidāni no Brazīlijas” ar rezultātu 4:3 pieveica “Logu Maiņu”, “Balvu Valsts ģimnāzija” ar 3:0 uzvarēja FK “Balvu Vilki”, “Zidāni no Brazīlijas” svinēja uzvaru ar 2:1 mačā pret “VRS VIP”, “Logu Maiņa” ar 1:2 piekāpās FK “Balvu Vilki”, “Balvu Sporta centrs” ar 5:3 pieveica komandu “Čiekuri”, “Balvu Valsts ģimnāzija” spēlēja neizšķirti 2:2 ar “Alūksnes KS”, “VRS VIP” cieta sakāvi 2:6 spēlē pret “Balvu Sporta centru”. Ar tādu pašu rezultātu “Čiekuri” zaudēja “Alūksnes KS”.

Otrajā spēļu dienā “Balvu Valsts ģimnāzija” spēlēja neizšķirti 3:3 ar “Balvu Sporta centru”, “Alūksnes KS” ar rezultātu 3:0 uzvarēja “Zidānus no Brazīlijas”, “VRS VIP” ar 3:1 pieveica “Čiekurus”, “Balvu Valsts ģimnāzija” ar rezultātu 2:0 svinēja uzvaru mačā pret komandu “Zidāni no Brazīlijas”, “Alūksnes KS” ar 4:1 bija pārači pret FK “Balvu Vilki”, “Logu Maiņa” ar 2:4 zaudēja “VRS VIP”, FK “Balvu Vilki” ar 3:0 uzvarēja komandu “Čiekuri”. Savukārt par abu dienu ne tikai rezultatīvāko maču, bet arī par lielāko sagrāvi parūpējās “Balvu

Sporta centra” futbolisti, kuri ar rezultātu 10:0 pārliecinoši uzvarēja un atstāja sausā “Logu Maiņu”.

Komandu un spēlētāju statistika

Pēc otrā posma *fair-play* jeb godīgas spēles tabulā dalītajā 1.vietā atrodas “Čiekuri” un “Zidāni no Brazīlijas”, kuru futbolisti par pārkāpumiem nopelnījuši pa divām dzeltenajām kartiņām. 3. – 5.vietu daļa “Alūksnes KS”, FK “Balvu Vilki” un “VRS VIP”, kuriem dzelteno plāksneru ir uz pusī vairāk – pa četriem. 6.vietā atrodas “Balvu Valsts ģimnāzija” ar sešām dzeltenajām kartiņām, bet “Balvu Sporta centrs” šobrīd ierindojas 7.vietā ar divām dzeltenajām un vienu sarkano kartiņu. Visrupjākās komandas statusā šobrīd atrodas “Logu Maiņa”. Šīs komandas futbolisti nopelnījuši četras dzeltenas un trīs sarkanās kartiņas.

Noskaidroti arī labākie vārtsargi un vārtu guvēji pēc otrā posma. Vārtsargu *topā* 1.vietu daļa komandas “Zidāni no Brazīlijas” vārtsargs Dzintars Peksts un “Balvu Valsts ģimnāzijas” vārtu vīrs Rainers Ušāns-Čips, kuri vidēji spēlē savos vārtus ielaiduši 1,62 bumbas. 3.vietā ierindojas “VRS VIP” vārtsargs Raitis Strapčāns ar vidēji spēlē zaudētiem 1,75 vārtiem. Savukārt labāko vārtu guvēju *topā* 1.vietā ar 16 vārtiem ir Ģirts Vaskis (“Alūksnes KS”), 2.vietā ar desmit vārtiem – Aleksandrs Sņegovs (“Balvu Sporta centrs”), 3.vietā ar septiņiem vārtiem – “Čiekuru” futbolists Reinis Jēkabs Aumeistars.

VIETU SADALĪJUMS					
	U.	N.	Z.	Punkti	Vērtē
ALŪKSNES KS	5	2	1	17	1
BALVU VALSTS ĢIMNĀZIJA	4	3	1	15	2
ZIDĀNI NO BRAZĪLIJAS	5	0	3	15	3
BALVU SPORTA CENTRS	4	2	2	14	4
VRS VIP	4	1	3	13	5
FK BALVU VILKI	2	1	5	7	6
ČIEKURI	2	1	5	7	7
LOGU MAIŅA	1	0	7	3	8

Čempionāta nākamais posms notiks jau šo sestdien un svētdien Balvu pamatskolas sporta zālē. Sākums pulksten 10.

Simboliskais piecinieks

Noteikts Balvu novada telpu futbola čempionāta otrā posma simboliskais piecinieks. Tajā ar 22 balsīm iebalsots “Balvu Sporta centra” aizsargs Aleksandrs Sņegovs, ar 18 balsīm – “Balvu Valsts ģimnāzijas” vārtsargs Rainers Ušāns-Čips un šīs pašas komandas uzbrucējs Vadims Sņegovs, ar 13 balsīm – “Alūksnes KS” uzbrucējs Ģirts Vaskis, ar 8 balsīm – “Alūksnes KS” aizsargs Toms Cinglers.

Lappusi sagatavoja A.Ločmelis

Jaunākie žurnālu numuri

Mantotās Receptes

Izdevumā atradīsiet paaudžu paaudzēs pārbaudītas gardu ēdienu receptes no pagājušā gadsimta 70., 80. gadiem un vēl senākiem laikiem. Tās ir vienkārši pagatavojamas, jo neprasa eksotiskas garšvielas un svešzemju sastāvdaļas.

Šie ir ēdieni, ko gatavojušas mūsu vecmāmiņas, mammas - un kas gan var būt garšīgāks par to frikadeļu zupu, viltoto zaķi, aknu pastēti, šokolādes krēmu ar dzērveņu ķīseli vai "Melno princi", ko ēdām bērniībā vecāku mājās?

Mainās laiki un ēdienu mode, tomēr nekas nevar aizstāt siļķi kažokā un rosolu svētku galdā vai pupiņu zupu, makaronus *po flotski* ikdienas vakariņās.

Šis un vēl citas no senākiem laikiem mantotas receptes piedāvājam šajā izdevumā!

Ilustrētā Zinātne

Zinātne panāk Zvaigžņu karus. Hiperātrums un gaismas zobeni saistās ar Zvaigžņu kariem, taču zinātne ir pienākusi tālajai galaktikai tuvāk nekā jebkad. Kino pasaules ir iedvesmojusi jauniem atklājumiem, un nu tuvojamiem laikmetam, kurā būs robotārsti un lidaparāti sasniegs teju gaismas ātrumu.

Cilvēka sugas nākotne ir miglā tita. Nevienu citai sugai uz zemeslodes

nav tik lielas ietekmes kā mūsējai. Tik un tā zinātnieki nevar nosaukt kādu vienu iezīmi, kas paceļ mūs pāri citām sugām. Pamata spējas mums ir tādas pašas kā mūsu izmirušajiem senčiem un cilvēkpērtiņiem, un nu gudrie roboti draud pilnībā pietuvoties šim spējam.

Datormodeļi prognozē nākotnes klimatu. Pētnieki nezina, par cik tieši paaugstināsies temperatūra, taču datormodeļi sniedz priekšstatu par klimatu nākotnē.

Melnie caurumi izvērš iekšu uz āru, un rodas baltie caurumi. Melnie caurumi iet bojā milzu pārvērtībā, kurā izspļauj kosmosā visu masu un pārtop par baltajiem caurumiem.

Apdraudētas sugas atgriežas. Dabas aizsardzības pasākumi un nesalaužama dzīvotgriba nav ļāvuši atsevišķām kritiski apdraudētām sugām izzust pavisam.

Melnā jūra iesaldē pagātni. Viens no pasaules senākajiem kuģu vrakiem izcilā stāvoklī ir atklāts Melnās jūras gultnē, kur īpaša ķīmiskā vide ļāvusi tam saglabāties neskartam. Ar 3D skeneriem, hidrolokatoriem un zemūdens kamerām aprīkoti roboti nesēn izpētīja, kā radusies šī neviensmilīgā, bet konservējošā vide.

Konstruēt nākamo paaudzi. Ķīnieši, iespējams, pirmoreiz embrijos ir izmainījuši gēnu, kas nodrošina rezistenci pret HIV. Cik tālu ir tikuši zinātnieki iespējās ietekmēt bērnu ģenētisko materiālu?

Atklājumi pasaulē. Marss zaudēja ūdeni pa caurumu atmosfērā. Neandertālieši staigāja ar taisnu muguru. Skenējumi var atklāt pašnāvības risku.

Jautājumi un atbildes. Vai Zemes pretējā puslodē saule iet uz otru pusi? Vai melnie caurumi ir īsti caurumi? Kuru siltumnīcefekta gāzu atmosfērā ir visvairāk?

Citādā Pasaule

Dzīvei un aurai jābūt tīrām. Intervija ar dziednieci Helēnu Puķīti.

Tavs numeroloģiskais tests. Rēķini un uzzini svarīgākos skaitļus sev un citiem!

Viss ierakstīts zvaigznēs. Saruna ar gleznotāju Jāni Anmani.

Zāļu vietā - dziednieciskie impulsi. Alternatīvas medicīnas pieredze.

Meditācijas meistars. Noslēpumainais indiešu svētais Šri Šivabnalajogi.

No Allažiem līdz Indijai. Pagājušā gadsimta latviešu parapsihologs Kārlis Osis.

Fenomens. Dziednieki citplanētieši.

Katrā numurā astrologa un numerologa prognozes, horoskops, sadzīves maģijas padomi, stāsti par dīvaino pasauli mums apkārt, kā arī noderīgas ziņas un grāmatu apskats.

Prātnieks 1. kārtā

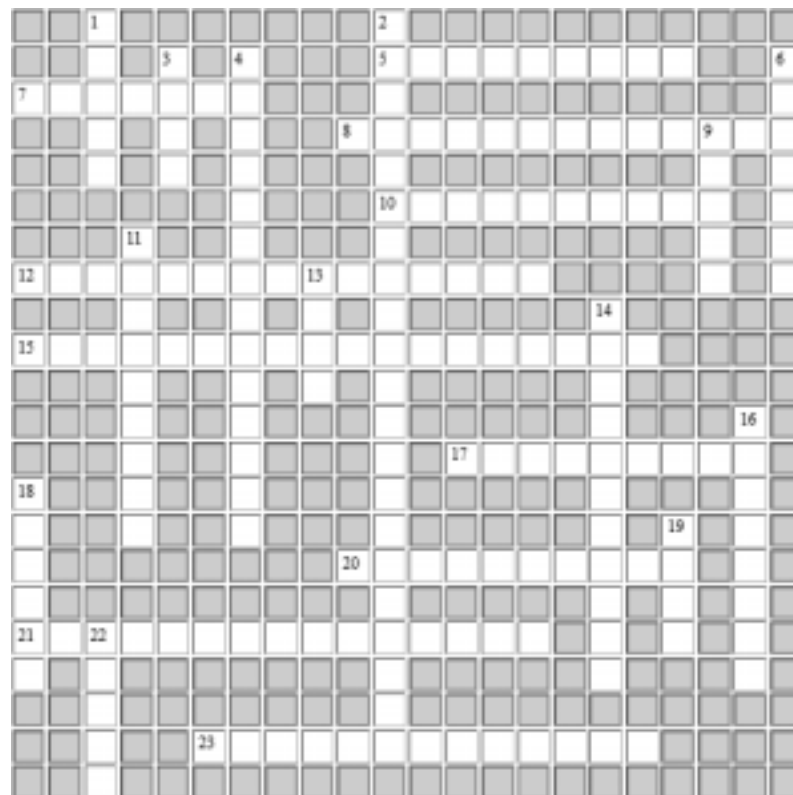
Atbildes uz konkursa jautājumiem gaidīsim līdz nākamā mēneša pirmajam datumam Balvu Centrālās bibliotēkas 2.stāvā, Informācijas pakalpojumu punktā, vai elektroniski uz e-pastu: evita@balvurcb.lv

Vertikāli

1. Tirgotāju apvienība.
2. Lietuvā izdots Arno Jundzes romāns.
3. Kas ir 3td e-GRĀMATU bibliotēkas nodrošinātājs?
4. Ārsts, ķirurgs, onkologs un medicīnas vēsturnieks, dzimis 1896.gada 17.janvārī.
6. Augi, kas aug uz citiem augiem.
9. Somaiņu infraklases zīdītājs.
11. Senākais akmens laikmets.
13. Baltu cilts, vēlāk tautība.
14. Viena no senākajām un skaistākajām Rīgas koncertzālēm.
16. Viduslaiku pilsētu iedzīvotāji, kuriem pilsētā bija savs namīpašums un pilsētas pilsoņa tiesības.
18. Kungu sētas.
19. Plēsējs, kas ir viena no pelēkā vilka pasugām.
22. Austrālijas savvaļas suns.

Horizontāli

5. Austrālijas pamatiedzīvotāji.
7. Senāk bija Rēvele.
8. Rīgas padošanās ligumi.
10. Salu grupa Daugavas kreisajā piekrastē.
12. Aktieris un režisors, dzimis 1886.gada 23.novembrī.
15. Vācu bruņinieku reliģiska organizācija Latvijas un Igaunijas teritorijā.
17. Patēriņa cenu indekss.
20. Kuru kontinentu piemeklēja šī gadsimta postošākais ugunsgrēks?
21. Komponists, ērģelnieks, mežradznieks, mūzikas folklorists.
23. Izplatīta, ļoti lipīga infekcijas slimība.

12. kārtas atbildes

Vertikāli: 1. "Piesnidzis zars". 2.Valda Mora. 3.Circeniša Ziemassvētki. 4.Henrijs Kols. 7. "Laimas lācis". 8.Ziemassvētku vecītis. 11. "Ziemsvētkuzaurs". 14.Zivs zvīņas. 16.Ragavas.

Horizontāli: 5.Inguna Bauere. 6.Francis Ksavers Grūbers. 9.Ziema. 10.Zirņi. 11. "Ziemas pasakas". 12.Ziemeļbriežu pajūgs. 13.Ziemassvētki. 15.Kaspars Dimiteris. 17.Aukstā gaļa. 18.Ziemassvētku zvaigzne. 19.Saukstēšanās. 20.Karstvēlnis.

Pareizas atbildes iesūtījuši: A.Kokoreviča, A.Mičule, D.Zelča, O.Zelča, I.Homko, A.Jugane, I.Svilāne, L.Mežale, Z.Pulča, A.Ruduks, J.Pošeika.

Balvu no apgāda Zvaigzne ABC saņem LAIMA MEŽALE no Balviem. Pēc balvas griezties Balvu Centrālajā bibliotēkā, 2.stāvā, Informācijas pakalpojumu punktā.

Foto konkurss

Katra mēneša labākās fotogrāfijas autors saņems balvu. Fotogrāfijas var iesūtīt pa pastu – Balvi, Teātra ielā 8, LV-4501, vai elektroniski – vaduguns@apollo.lv. Pie foto obligāti norādāms vārds, uzvārds (vēlams - tālrunis).

Jaškovas kapos Viļakā. Iesūtīja Pēteris no Viļakas novada.

Pie strūklakas Leņingradā. Iesūtīja Anna no Balviem.

Ceļu satiksmes negadījumi mūspusē

Atstāj negadījuma vietu

8.janvārī pulksten 19.30 Balvos, Vidzemes ielā, notika ceļu satiksmes negadījums (attēlos). Valsts policija informē, ka kāds nenoskaidrots automašīnas vadītājs, braucot ar "Mercedes Benz C 270", uzbrauca aizsargbarjerām un ceļa zīmei, bojājot šo infrastruktūru. Notikušā vaininieks negadījuma vietu atstāja. Policijas informācija liecina, ka fiziski cietušo nav. Uzsākta administratīvā lietvedība.

Aizvadītajās dienās mūspusē notika arī citas avārijas. 10.janvārī pulksten 10.01 Balvos nenoskaidrots automašīnas vadītājs brauca ar "Mercedes Benz CLK 320" un neizvēlējās drošu braukšanas ātrumu, kā rezultātā netika galā ar spēkrata vadību un iebrūca mājas žogā, bojājot to. Pēc negadījuma "Mercedes" vadītājs atstāja notikuma vietu.

Savukārt 8.janvārī pulksten 15 Balvos 1987.gadā dzimušam vīrietim, vadot automašīnu "Audi 80", notika sadursme ar automašīnu "Audi A6 Avant", kuru vadīja 1982.gadā dzimis vīrietis. Sastādīts administratīvā pārkāpuma protokols.

Atgādinām, ka transportlīdzekļa vadītāja rīcību pēc ceļu satiksmes negadījuma nosaka Ceļu satiksmes noteikumu 39.punkts. Proti, ja ceļu satiksmes negadījumā cietuši cilvēki vai nodarīti bojājumi trešās personas mantai, kā arī tad, ja transportlīdzekļiem radušies bojājumi, kuru dēļ ar tiem nevar vai tiem aizliegts braukt, transportlīdzekļa vadītājs par ceļu satiksmes negadījumu paziņo policijai un, ja nepieciešams, glābšanas dienestam, un tālāk rīkojas pēc to norādījumiem. Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 149.16.panta piektajā daļā par ceļu satiksmes negadījuma vietas atstāšanu velosipēda un mopēda vadītājam paredzēts naudas sods no 7 līdz 55 eiro, cita transportlīdzekļa vadītājam – no 70 līdz 700 eiro un transportlīdzekļu vadīšanas tiesību atņemšana uz laiku no trīs mēnešiem līdz diviem gadiem vai bez transportlīdzekļu vadīšanas tiesību atņemšanas.

Foto - no personīgā arhīva

Informē policija

No 6. līdz 13.janvārim Valsts policijas Balvu iecirkņa apkalpojamajā teritorijā (Balvu, Viļakas, Rugāju un Baltinavas novadi) veikta viena reģistrācija par atrašanos alkohola reibumā sabiedriskā vietā. Reģistrēti trīs ceļu satiksmes negadījumi bez cietušajiem. Par transportlīdzekļa vadīšanu alkohola reibumā sodīta viena persona. Piecas reizes policijas darbinieki izbrauca uz ģimenes vai sadzīves rakstura konfliktu gadījumiem. Reģistrētas piecas zādzības. Veikta arī viena reģistrācija par nelikumīgu akcīzes preču – alkohola un tabakas – apriti.

Rīkojas patvaļīgi

Decembra otrajā pusē Rugāju pagastā uz autoceļa Balvi – Kapūne, bez saskaņojuma ar VAS "Latvijas Valsts ceļi", patvaļīgi izveidota kokmateriālu krautuve. Sastādīts administratīvā pārkāpuma protokols.

Nozog naudu

Kāda persona konstatējusi, ka Balvu novada Kubulu pagastā no 5. uz 6.janvāri viņa prombūtnes laikā no mājas nozagta nauda – apmēram 70 eiro. Uzsākts kriminālprocess.

Brauc dzērumā

7.janvārī Balvos 1978.gadā dzimis vīrietis vadīja automašīnu "Volkswagen Touran" 3,27 promiņu alkohola reibumā. Sastādīts administratīvā pārkāpuma protokols.

Nozog degvielu

9.janvārī Balvu novada Kubulu pagastā, iekļūstot angārā, nozagta lauksaimniecības dīzeļdegviela – kopumā 530 litri. Nodarītais materiālais zaudējums – apmēram 439 eiro. Uzsākts kriminālprocess.

Re, kā!

Kā lai nokļūst "Balvu Enerģijā"?

Laikraksta "Vaduguns" redakcija saņēma vēstuli, kurā tās autors raksta: "Pamānīju, ka pie visiem ieejas ceļiem uz uzņēmumu "Balvu Enerģija" uzstādītas ceļa zīmes, ka iet aizliegts, izņemot AS "Balvu Enerģija" darbiniekus. Kā tad lai cilvēks nokļūst uz "Balvu Enerģiju", ja rodas tāda nepieciešamība?"

Jāpiebilst, ka redakcija pēdējo trīs mēnešu laikā saņēmusi jau otru šādu vēstuli. Ja pēc pirmās vēstules saņemšanas tās autoram nosūtījām rakstisku atbildi pa e-pastu norādot, ka ne pie visām ieejām uz uzņēmumu ir uzstādītas aizlieguma zīmes, tad pēc otras teju identiskas vēstules nācās secināt, ka tā vairs nav tikai viena, bet acīmredzot jau vairāku cilvēku problēma.

Patiešām ir vismaz divi ieejas ceļi uz uzņēmumu, kuru sākumā uzstādītas zīmes ar lasītāja jau minēto norādi. Savukārt ikvienam iedzīvotājam, kurš nav AS "Balvu Enerģija" darbinieks, paredzēta ieeja no Tautas ielas puses (blakus veikalam "RD Electronics"). Tur aizlieguma zīmes nav uzstādītas. Turklāt pirms ieejas norādīts arī uzņēmuma darba laiks.

Ne pie visām ieejām ir aizlieguma zīmes. Aicinām cilvēkus, kuri vēlas apmeklēt uzņēmumu "Balvu Enerģija", būt vērīgākiem un izmantot ieeju no Tautas ielas puses.

Aktuāli

Pārbaudes par pārkāpumiem robežas izbūvē

Pēc iepazīšanās ar 2020.gada 8.janvāra Valsts kontroles revīzijas ziņojumu "Vai valsts budžeta līdzekļi Latvijas Republikas robežas joslas infrastruktūras būvniecībai un uzturēšanai ir izlietoti likumīgi, sasniedzot izvirzītos mērķus un rezultātus?", iekšlietu ministrs Sandis Ģirģens uzdevis Valsts robežsardzes priekšniekam Guntim Pujātam un Nodrošinājuma valsts aģentūras direktoram Ērikam Ivanovam veikt disciplinārizmeklēšanas, lai noskaidrotu un izvērtētu valsts robežas joslas izbūves un uzturēšanas procesā un zemes atsavināšanas procesā iesaistīto nodarbināto atbildību.

Papildus tam ministrs aicinājis Valsts policiju un Iekšējās drošības biroju savas kompetences ietvaros izvērtēt Valsts kontroles ziņojumā norādīto informāciju par iespējamiem likuma pārkāpumiem un izlemt par kriminālprocesa uzsākšanas pamatu. "Nav pieņemams, ka robežas izbūves un uz-

turēšanas procesā tikusi pieļauta Latvijas nodokļu maksātāju līdzekļu izsaimniekošana. Ļoti nopietni uztveru Valsts kontroles revīzijā atklāto informāciju un Latvijas iedzīvotāju labā ceru, ka sadarbībā ar Iekšlietu ministrijas padotībā esošajām iestādēm pēc iespējas ātrāk tiks identificētas atbildīgās personas," pauž iekšlietu ministrs S.Ģirģens.

Atgādinām, ka Valsts kontrole revīzijas ziņojumā konstatējusi iespējamu nelikumīgu rīcību saistībā ar valsts robežas joslas izbūves un uzturēšanas procesu, norādot arī uz sekojošo: pieļauta prettiesiska rīcība ar būvdarbu laikā iegūto koksnī; konstatētas apjomīgas atkāpes no apstiprinātā būvprojekta un normatīvo aktu neievērošana, pasūtot un apmaksājot darbus šķeldas klājuma taku risinājumam; normatīvo aktu neievērošana, pasūtot un samaksājot no valsts budžeta līdzekļiem robežas joslas uzturēšanas darbus vietās, kur valsts robeža iet pa upēm un ūdenstilpēm; prettiesiska zemes atsavināšana ārpus valsts robežas joslas. Tāpat Valsts kontrole pēc veiktās revīzijas atzīst, ka pieļautas izmaiņas apstiprinātā

būvprojekta konstruktīvajos risinājumos un būvdarbu apjomā, kas nākotnē no valsts budžeta prasīs daudz vairāk izdevumu, nekā sākotnēji aprēķināts. Reālā situācija liecina, ka darbu pabeigšanai uz Latvijas – Krievijas robežas būs jāmeklē papildus finansējums. Proti, nepieciešami 4,69 miljoni eiro, no kuriem Iekšlietu ministrijai 2020.gadā būs pieejami tikai 1,16 miljoni eiro. "Ierīkojot Latvijas un Krievijas valsts robežas joslu, vismaz 7,14 miljoni eiro valsts budžeta līdzekļu un mantas izlietoti prettiesiski. Robežas joslas projekts līdz šim realizēts, nerēķinoties ne ar apstiprinātajiem plāniem, ne likumiem, ne lietderības vai ekonomiskiem pamatojumiem. Tādēļ Valsts kontrole vērsīsies tiesībsargājošās institūcijās, aicinot izvērtēt atbildīgo personu saukšanu pie atbildības. Ņemot vērā, ka šogad jāuzsāk Latvijas un Baltkrievijas valsts robežas joslas ierīkošanas darbi, Iekšlietu ministrijai nekavējoties jārikojas, lai nepieļautu neko tamlīdzīgu arī šajā valsts robežas posmā," uzsver valsts kontroliere Elita Krūmiņa.

Lappusi sagatavoja A.Ločmelis

Kas mainās sociālajā jomā

Izmaiņas sociālajā jomā 2020.gadā

Valsts sociālā nodrošinājuma pabalsts

Paaugstināts pabalsta apmērs mēnesī personām ar invaliditāti.

- ✓ Personām ar 1.grupas invaliditāti – 104 eiro.
- ✓ Personām ar 2.grupas invaliditāti – 96 eiro.
- ✓ Personām ar 3.grupas invaliditāti – 800 eiro.
- ✓ Personām ar invaliditāti kopš bērnības ar 1.grupas invaliditāti – 159,50 eiro.
- ✓ Personām ar invaliditāti kopš bērnības ar 2.grupas invaliditāti – 147,23 eiro.
- ✓ Personām ar invaliditāti kopš bērnības ar 3.grupas invaliditāti – 122,69 eiro.

Ja pabalsts ir piešķirts, tad VSAA to pārrēķina un izmaksā jaunajā apmērā jau no janvāra. Iesniegums nav nepieciešams.

Bezdarbnieka pabalsts

Mainīts bezdarbnieka pabalsta saņemšanas ilgums un izmaksājamā pabalsta apmēra procentuālais sadalījums pa mēnešiem. Bezdarbnieka pabalsta izmaksā ilgums ir 8 mēneši.

Pabalstu, atkarībā no bezdarba ilguma, izmaksā šādi:

- ✓ pirmos divus mēnešus — pilnā apmērā piešķirto bezdarbnieka pabalstu;
- ✓ nākamos divus mēnešus — 75% apmērā no piešķirtā bezdarbnieka pabalsta;
- ✓ nākamos divus mēnešus — 50% apmērā no piešķirtā bezdarbnieka pabalsta;
- ✓ pēdējos divus mēnešus — 45% apmērā no piešķirtā bezdarbnieka pabalsta.

Jaunā kārtība attiecas uz bezdarbniekiem, kuri bezdarbnieka statusu ieguvuši no 2020.gada 1.janvāra.

Precizēti pabalsta saņemšanas nosacījumi. Pabalstu izmaksā, ieskaitot Latvijas Republikas kredītiestādes vai Pasta norēķina sistēmas kontā. Tikai tad, ja bezdarbnieka pabalsts būs piešķirts saskaņā ar Latvijas noslēgtu starpvalstu līgumu sociālās drošības jomā vai Regulas nosacījumiem un bezdarbnieka dzīvesvieta ir ES/EEZ dalībvalstī vai līgumvalstī, pabalsts var tikt pārskaitīts uz attiecīgās ārvalsts kredītiestādes kontu.

Apdrošināšanas atlīdzības

Paaugstināts minimālais atlīdzības par darbspēju zaudējumu apmērs mēnesī. Tā kā minimālie pensiju apmēri ir atkarīgi no valsts sociālā nodrošinājuma pabalsta apmēra, tad palielinās arī minimālais atlīdzības par darbspēju zaudējumu apmērs:

- ✓ 80 eiro – personām ar 3.grupas invaliditāti;
- ✓ 112 eiro – personām ar 2.grupas invaliditāti;
- ✓ 128 eiro – personām ar 1.grupas invaliditāti.

Vienlaikus nevar saņemt atlīdzību par darbspēju zaudējumu vai atlīdzību par apgādnieka zaudējumu un invaliditātes pensiju (iepriekš vienlaikus varēja saņemt abus pakalpojumus). Persona varēs izvēlēties un saņemt vienu, sev izdevīgāko pakalpojumu. **Nosacījumu piemēro, ja atlīdzība vai pensija tiek piešķirta 2020.gada 1.janvārī vai vēlāk.**

Ja pensija un atlīdzība piešķirta līdz 2019.gada 31.decembrim, minētie pakalpojumi vienlaikus tiek izmaksāti līdz lēmuma noteiktajam laikam. Pēc tam saņēmējam jāizdara izvēle, kuru no pakalpojumiem vēlas turpmāk saņemt.

Vienlaikus ir tiesības saņemt slimības pabalstu sakarā ar arodsaslimšanu vai nelaimes gadījumu darbā un atlīdzību par darbspēju zaudējumu (iepriekš slimības pabalsta izmaksu pārtrauca, ja tika piešķirta atlīdzība par darbspēju zaudējumu). Tas nozīmē, ka no 2020.gada 1.janvāra slimības pabalsta sakarā ar arodsaslimšanu vai nelaimes gadījumu darbā izmaksā netiek pārtraukta, ja personai tiek piešķirta atlīdzība par darbspēju zaudējumu.

Atlīdzības par darbspēju zaudējumu apmērs, ja personai noteikta īpaša kopšana un nepieciešama otra cilvēka palīdzība, vairs netiks papildus palielināts.

Personām, kurām nepieciešama īpaša kopšana, tiek piešķirts valsts sociālais pabalsts 213,43 (personām ar invaliditāti kopš bērnības – 313,43) eiro apmērā. Lai dubultā netiktu kompensēta personas kopšana, no likuma tiek izslēgts nosacījums par atlīdzības apmēra palielināšanu līdz 50%, kā tas bija iepriekš.

Personām, kurām jau palielinātā atlīdzība ir piešķirta, to turpina izmaksāt līdz dienai, kad personai tiek noteikta vieglāka invaliditātes grupa (piemēram, no pirmās uz otro grupu).

Slimības pabalsts

Slimības pabalstu par slima bērna kopšanu, kuram ir diagnosticēta smaga saslimšana, piešķir līdz bērna 18 gadu vecuma sasniegšanai un izmaksās ilgāku laika periodu:

- ✓ nepārtrauktas saslimšanas gadījumā – par ārstu konsilija noteikto termiņu, kas vienā reizē nevar pārsniegt trīs mēnešu periodu. Kopumā ne ilgāk par 26 nedēļām (pusgadu), skaitot no bērna pirmās saslimšanas dienas;
- ✓ ja bērns slimo ar pārtraukumiem – ne ilgāk par trīs gadiem piecu gadu periodā.

Papildus darbnespējas lapai B jābūt ārstu konsilija izsniegtam atzinumam par vecāku nepārtrauktas klātbūtnes nepieciešamību. Ja ārstu konsilija atzinuma nav, tad tiesības saņemt slimības pabalstu par slima bērna kopšanu tiek noteiktas tāpat kā gadījumos, kad tiek kopts bērns vecumā līdz 14 gadiem.

Ja saslimis bērns vecumā līdz 18 gadiem, par kuru ir piešķirts bērna ar invaliditāti kopšanas pabalsts, tad slimības pabalsta piešķiršanai nav nepieciešams ārstu konsilija atzinums.

Ārsta konsilija atzinumu VSAA saņem elektroniski, šis dokuments vecākam nav jāiesniedz, pieprasot slimības pabalstu. **Slimības pabalsts pēc jaunajiem nosacījumiem tiek piešķirts un izmaksāts, ja bērns saslimis 2020.gada 1.janvārī vai vēlāk.**

Maternitātes pabalsts

Paplašināts personu loks, kurām ir tiesības saņemt maternitātes pabalstu. Tiesības uz maternitātes pabalstu būs arī sievietēm, kuras zaudējušas darba ņēmēja vai pašnodarbinātā statusu ne agrāk kā 60 dienas pirms grūtniecības vai dzemdību atvaļinājuma.

Vecāku pabalsts

Paplašināts vecāku pabalsta saņēmēju loks. Tiesības uz vecāku pabalstu ir arī sievietēm, kuras nav nodarbinātas pabalsta piešķiršanas dienā (nav uzskatāma par darba ņēmēju vai pašnodarbināto saskaņā ar likumu "Par valsts sociālo apdrošināšanu"), bet viņām ir bijis piešķirts maternitātes pabalsts šādos gadījumos:

- ✓ kā sievietei, kura zaudējusi darba ņēmēja vai pašnodarbinātā statusu ne agrāk kā 60 dienas pirms grūtniecības atvaļinājuma sākuma datuma;
- ✓ kā sievietei, kura zaudējusi darba ņēmēja statusu sakarā ar uzņēmuma likvidāciju 210 dienas pirms grūtniecības atvaļinājuma sākuma datuma;
- ✓ vai arī zaudējusi darba ņēmēja vai pašnodarbinātā statusu grūtniecības vai dzemdību atvaļinājuma (maternitātes pabalsta saņemšanas) laikā.

Labvēlīgāki nosacījumi vecāku pabalsta piešķiršanā, ja dzimst bērni ar mazu vecuma starpību. Sieviete, kurai, kopjot bērnu vecumā līdz trim gadiem, piedzimst nākamais bērns, vecāku pabalsts par nākamā bērna kopšanu nedrīkst tikt noteikts mazāks par vecāku pabalstu, kāds bija piešķirts par iepriekšējo bērnu.

Ja vecāku pabalsts tiek piešķirts aizbildnim, audžuvečākam vai adoptētājam, tad ārpusģimenes aprūpētājam būs tiesības mainīt iepriekšējā pabalsta saņēmēja izvēlēto vecāku pabalsta izmaksas periodu.

Maternitātes, paternitātes, vecāku un slimības pabalstus izmaksā, ieskaitot Latvijas Republikas kredītiestādes vai Pasta norēķina sistēmas kontā, izņemot pabalstus, kas piešķirti saskaņā ar starpvalstu līgumiem vai Regulas nosacījumiem.

Mainīts pabalstu piešķiršanas termiņš – lēmums par pabalsta piešķiršanu jāpieņem 10 darba dienu laikā (iepriekš – 10 dienu laikā), no brīža, kad VSAA saņēmusi pabalsta piešķiršanai nepieciešamos dokumentus un citu informāciju.

Vecuma pensija

2020.gadā pensijas vecums būs 63 gadi un 9 mēneši, pensijas vecums priekšlaicīgas pensionēšanās gadījumā 61 gads un 9 mēneši.

Piešķirot vecuma pensiju 2020.gadā, apdrošināšanas iemaksu algas indekss – 1,1029.

Noteikti jauni minimālie vecuma pensijas apmēri, kas atkarīgi no minimālās vecuma pensijas aprēķina bāzes 80 eiro (personām ar invaliditāti kopš bērnības – 122,69 eiro), kurai, atkarībā no personas apdrošināšanas stāža, piemēros noteiktu koeficientu.

- ✓ Ja apdrošināšanas stāžs ir no 15 līdz 20 gadiem:

minimālais pensijas apmērs – 88 eiro, personām ar invaliditāti kopš bērnības – 134,96 eiro.

✓ Ja apdrošināšanas stāžs ir no 21 līdz 30 gadiem: minimālās pensijas apmērs – 104 eiro, personām ar invaliditāti kopš bērnības – 159,50 eiro.

✓ Ja apdrošināšanas stāžs ir no 31 līdz 40 gadiem: minimālās pensijas apmērs – 120 eiro, personām ar invaliditāti kopš bērnības – 184,04 eiro.

✓ Ja apdrošināšanas stāžs ir 41 gads un vairāk: minimālās pensijas apmērs – 136 eiro, personām ar invaliditāti kopš bērnības – 208,57 eiro.

Ja minimālā vecuma pensija ir piešķirta, tad VSAA to pārrēķina un izmaksā jaunajā apmērā jau no janvāra. Iesniegums nav nepieciešams.

Invaliditātes pensija

Noteikti jauni invaliditātes pensijas minimālie apmēri, kas atkarīgi no valsts sociālā nodrošinājuma pabalsta izmaiņām personām ar invaliditāti, t.sk. kopš bērnības:

- ✓ 1.grupa, minimālais apmērs – 128 eiro, personai ar invaliditāti kopš bērnības 196,30 eiro;
- ✓ 2.grupa, minimālais apmērs – 112 eiro, personai ar invaliditāti kopš bērnības 171,77 eiro;
- ✓ 3.grupa, minimālais apmērs – 80 eiro, personai ar invaliditāti kopš bērnības 122,69 eiro.

Ja minimālā invaliditātes pensija ir piešķirta, tad VSAA to pārrēķinās un izmaksās jaunajā apmērā jau no janvāra. Iesniegums nav nepieciešams.

Ienākuma nodoklis

Ar iedzīvotāju ienākuma nodokli (IIN) neapliekamais minimums pensijām 2020.gadā ir **300 eiro mēnesī**, bet IIN likme nemainās, pensijām līdz 1667 eiro mēnesī būs 20%, savukārt par to daļu, kas ir virs 1667 eiro – 23%.

Pensiju 2.līmeņa kapitāla izmantošana

Personai būs tiesības izvēlēties, kam novirzīt pensiju 2.līmenī uzkrāto kapitālu gadījumā, ja viņa nomirst līdz vecuma pensijas piešķiršanai, t.i.:

- ✓ ieskaitīt valsts pensiju speciālajā budžetā (tad kapitāls tiks ņemts vērā, aprēķinot apgādnieka zaudējuma pensiju);
- ✓ pievienot citas personas pensiju 2.līmenī uzkrātajam kapitālam;
- ✓ atstāt mantošanai Civillikumā noteiktajā kārtībā.

Lai izdarītu savu izvēli, jāiesniedz iesniegums Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūrā. Pensiju 2.līmeņa dalībnieks savu izvēli var mainīt. Ja pensiju 2.līmeņa dalībnieks nebūs izdarījis izvēli, pensijas kapitālu ieskaitīs valsts pensiju speciālajā budžetā. Mantot varēs **80%** no pensiju 2.līmenī uzkrātā pensijas kapitāla, kas uzkrāts līdz **2019. gada 31.decembrim**, bet 20% pensiju 2.līmenī uzkrātā pensijas kapitāla tiks ieskaitīti valsts pensiju speciālajā budžetā. Mantot nevarēs pensijas kapitālu, kas ir mazāks par 35% no valsts sociālā nodrošinājuma pabalsta.

□ Pieprasot vecuma pensiju, pensiju 2.līmeņa dalībniekam būs jāizdara izvēle – pensiju 2.līmenī uzkrāto pensijas kapitālu apvienot ar pensiju 1.līmeņa kapitālu un saņemt vienu pensiju vai arī iegādāties mūža pensijas apdrošināšanas polisi paša izvēlētajā dzīvības apdrošināšanas sabiedrībā.

Bērna adopcijas pabalsts un pabalsts aizbildnībā esoša bērna uzturēšanai

Pabalsta apmērs vairs nav atkarīgs no uzturlīdzekļu apmēra, kas tika piesaistīts minimālajai darba algai valstī, bet ir noteikta summa. Pabalsta apmērs nemainās, tas paliek līdzšinējā apmērā:

- ✓ par bērnu līdz 7 gadu vecuma sasniegšanai – 107,50 eiro mēnesī;
- ✓ par bērnu no 7 gadu vecuma sasniegšanas līdz 18 gadu vecuma sasniegšanai – 129 eiro mēnesī.

Informē VID

Testa režīmā darbu uzsāk VID virtuālais asistents Toms

Ar šī gada 2.janvāri Valsts ieņēmumu dienesta (VID) timeklvietnē testa režīmā sācis darboties VID virtuālais asistents Toms. Toms uzdevums būs atbildēt uz iedzīvotāju jautājumiem, kuri šobrīd visbiežāk tiek uzdoti VID nodokļu konsultantiem. Patlaban Toms ir apguvis pamatzināšanas par tiem, taču viņa turpmākais mācīšanās process būs cieši saistīts ar iespēju praktizēties. Tādēļ aicinām iedzīvotājus uzdot Tomam dažādus jautājumus par nodokļu tēmām.

Sākot darbu, Toms ir apguvis pamatzināšanas par šādām tēmām: klientu saziņa ar VID (darba laiks, atrašanās vietas utt.), saimnieciskās darbības veicēju reģistrācija, Elektroniskās deklarēšanas sistēmas (EDS) izmantošana (pieslēgšanās iespējas, vispārēji jautājumi par EDS), gada ienākumu deklarācija un attaisnotie izdevumi (obligātā iesniegšana, attaisnoto izdevumu veidi, atmaksas un samaksas termiņi), kā arī mobilā lietotne "Attaisnotie izdevumi".

Aicinām būt iecietīgiem un izturēties ar izpratni gadījumā, ja uz kādu jautājumu Toms vēl nemācēs atbildēt vai arī atbilde liks jums pasmaidīt. Tomam mācību procesā jāapgūst ne tikai noderīga informācija par nodokļiem, bet arī jāpielāgojas cilvēku valodas un izteiksmes īpatnībām. Tāpēc, jo vairāk sarunu ar iedzīvotājiem viņam būs, jo Toms kļūs profesionālāks un zinošāks.

LITA MARNAUZA, VID Informātikas pārvaldes direktora vietniece: "Klientu pieredze, sadarbojoties ar iestādi, mums ir īpaši svarīga, tāpēc esam priecīgi uzsākt iestādes darbā izmantot mākslīgā intelekta un sarunu tehnoloģiju sasniegumus, kas cilvēku pieredzi, sazinoties ar VID, padarīs arvien ērtāku un draudzīgāku. Ar virtuālo asistenta palīdzību varam būt cilvēkiem sasniedzami ārpus tradicionālā darba laika un vietas, tā palīdzot elastīgi sniegt atbildes uz biežāk uzdotajiem iedzīvotāju jautājumiem."

Virtuālais asistents izstrādāts Latvijas valsts pārvaldes valodas tehnoloģiju platformā Hugo.lv sadarbībā ar Kultūras informācijas sistēmu centru un valodas tehnoloģiju uzņēmumu Tilde.

JĀNIS ZIEDIŅŠ, Kultūras informācijas sistēmu centra Hugo.lv projekta vadītājs: "Ir liels prieks par jauno VID virtuālo asistentu Tomu, kas kā viens no pirmajiem uzsāk darbu valsts pārvaldes valodas tehnoloģiju platformā Hugo.lv. Tas apliecina mūsu valsts ceļu inovāciju virzienā, kas pamatojas vismodernāko tehnoloģiju izmantošanā un mākslīgā intelekta attīstībā. Latvija šajā ziņā ir priekšā daudzām valstīm, jo tāda līmeņa risinājums kā vienota platforma, uz kuras bāzes top sarunu boti visām valsts institūcijām, nekur citur Eiropā vēl netiek izstrādāts."

MĀRTIŅŠ ZAČESTS, "Tilde" mākslīgā intelekta biznesa attīstītājs: "Jauna virtuāla asistenta parādīšanās ir apliecinājums VID centieniem uzlabot klientu apkalpošanu, veidojot modernu saziņas kanālu. Mēs Tildē esam lepnī un gandarīti, ka VID, kas ir viena no nozīmīgākajām valsts institūcijām, izmanto mūsu veidotās valodu tehnoloģijas, sekmējot digitālo paradumu veidošanu Latvijas ceļā un mākslīgā intelekta risinājumu izmantošanu valsts saziņā ar iedzīvotājiem."

Lai arī attiecamies pret Tomu kā pret jaunāko VID darbinieku un ar līdzcīvēku palīdzību viņš mācīsies un ik dienu kļūs attāpīgāks, vienmēr der paturēt prātā, ka virtuālais asistents ir programma, kas palīdz orientēties nodokļu tēmās, tāpēc individuālus, sarežģītus problēmjautājumus veiksmīgāk atrisinās pieredzējušiekie VID nodokļu eksperti, ar kuriem var sazināties caur EDS vai klātienē. Taču Toms jebkurā diennakts laikā būs sastopams VID timeklvietnē www.vid.gov.lv, lai atbildētu uz biežāk uzdotajiem iedzīvotāju jautājumiem un palīdzētu orientēties VID timeklvietnē, kas informācijas apjoma ziņā ir viena no plašākajām valsts pārvaldē.

Informāciju sagatavoja
VID Sabiedrisko attiecību daļa

Informē VID

Noteikumi par kārtību, kādā personas var saņemt sociālās rehabilitācijas pakalpojumus

2019.gada 3.decembrī Ministru kabinets atbalstīja grozījumus valsts finansētās sociālās rehabilitācijas pakalpojuma, ko nodrošina Sociālās integrācijas valsts aģentūra sniegšanas kārtībā. 2019.gada 3.decembra Ministru kabineta noteikumi Nr.578 "Noteikumi par sociālās rehabilitācijas pakalpojumu saņemšanu no valsts budžeta līdzekļiem sociālās rehabilitācijas institūcijā" stājās spēkā šī gada 1.janvārī.

MK noteikumi nemaina sociālās rehabilitācijas pakalpojuma institūcijā saņemšanas kārtību divām no pakalpojuma saņēmēju mērķa grupām - likuma "Par politiski represētās personas statusa noteikšanu komunistiskajā un nacistiskajā režīmā cietušajiem" 2. un 4.pantā minētām personām un "Černobiļas atomelektrostācijas avārijas sekas likvidēšanas dalībnieku un Černobiļas atomelektrostācijas avārijas rezultātā cietušo personu sociālās aizsardzības likuma" 15.pantā minētām personām.

Noteikumu jaunajā redakcijā izmaiņas visvairāk skar personas ar funkcionēšanas traucējumiem. Konceptuāli mainīta pieeja pakalpojuma saņēmēju atlasei, pamatojot to ar personas funkcionēšanas traucējumiem aktivitāšu un dalības līmeni, nevis ar noteikto diagnozi, kā ir bijis līdz šim. Mērķtiecīgākai pakalpojuma saņēmēju atlasei nepieciešamību saņemt pakalpojumu vērtē jau medicīniskās rehabilitācijas pakalpojuma saņemšanas laikā, tādējādi nodrošinot arī medicīniskās un sociālās rehabilitācijas pakalpojumu pēctecību.

Galvenie principi, kas iestrādāti MK noteikumos Nr. 578, ir savlaicīgums un pakalpojumu (medicīniskās un sociālās rehabilitācijas) pēctecība. Savlaicīga rehabilitācijas uzsākšana darbību saglabāšanai un atjaunošanai ir viens no instrumentiem, lai sāisnātu darbnespējas periodu un saglabātu darbnespējas. Tāpat būtiska ir arī pāreja no viena rehabilitācijas posma uz otru, nodrošinot veselības aprūpes un sociālo pakalpojumu savstarpēju integrāciju un pēctecību.

Būtiskākās izmaiņas pakalpojuma piešķiršanas un sniegšanas kārtībā personām ar funkcionēšanas traucējumiem:

✓ precīzē-

ta pakalpojuma mērķa grupa - pakalpojumu varēs saņemt personas ar funkcionēšanas traucējumiem darbnespējīgā vecumā un pēc darbnespējīgā vecuma, ja strādā, pēc valsts apmaksātas multiprofesionālas medicīniskās rehabilitācijas stacionārā vai dienas stacionārā, ja ārstniecības iestāde izrakstā ir rekomendējusi saņemt sociālās rehabilitācijas pakalpojumu;

✓ konceptuāli mainīta pieeja pakalpojuma saņēmēju atlasei, pamatojot to ar funkcionēšanas traucējumiem atbilstoši Starptautiskās funkcionēšanas, nespējas un veselības klasifikācijai, nevis noteikto diagnozi. Nepieciešamību saņemt pakalpojumu vērtēs medicīniskās rehabilitācijas pakalpojuma laikā multiprofesionāla rehabilitācijas speciālistu komanda, tajā skaitā fizikālās un rehabilitācijas medicīnas ārsts, izvērtējot personas funkcionēšanas ierobežojumus un vajadzību pēc pakalpojuma ar noteiktu un adekvātu mērķi. Šāda pieeja nodrošinās mērķtiecīgu personas nosūtīšanu no viena rehabilitācijas posma uz otru;

✓ personas pēc medicīniskās rehabilitācijas 14 dienu ilgu sociālās rehabilitācijas pakalpojuma kursu varēs saņemt ārpus rindas. Personai jāpiesakās pakalpojuma saņemšanai ne vēlāk kā divus mēnešus pēc medicīniskās rehabilitācijas pabeigšanas;

✓ personas, kurām pakalpojums ir piešķirts vai kuras ir uzņemtas rindā līdz 2020.gada 1.janvārim, rindas kārtībā varēs saņemt 14 dienu ilgu pakalpojuma kursu, ņemot vērā nosacījumus, kas pakalpojuma saņemšanai bija spēkā līdz jauno noteikumu spēkā stāšanās dienai.

Īsumā

Pieteikšanās apmācībām sociālās uzņēmējdarbības uzsākšanai

Labklājības ministrija aicina ikvienu interesentu no visas Latvijas, kam ir sava sociālās uzņēmējdarbības ideja, pieteikties bezmaksas intensīvo apmācību kursam veiksmīgas sociālās uzņēmējdarbības uzsākšanai un īstenošanai. Apmācības būs unikāla iespēja īsā laikā dažādu speciālistu vadībā apgūt gan teorētiskas zināšanas, gan praktiskas iemaņas, lai dibinātu savu sociālo uzņēmumu un ideju beidzot pārvērstu realitātē.

Apmācību sākumā dalībniekiem tiks skaidrota sociālās uzņēmējdarbības būtība un tiesiskais regulējums Latvijā, kā arī notiks praktiskais darbs, lai izvērtētu savas biznesa idejas atbilstību sociālajai uzņēmējdarbībai. Tālāk tiks sniegtas padziļinātas zināšanas par marketingu, komunikāciju, uzņēmuma zīmolu un dažādiem attīstības modeļiem. Īpaši vērtīga apmācību daļa būs par grāmatvedību un nodokļiem, kur šie jautājumi tiks aplūkoti, ņemot vērā sociālā uzņēmuma specifiku. Apmācību kursa noslēgumā dalībnieki apgūs zināšanas par finanšu vadību un to, kā sagatavot veiksmīgu AS "Attīstības finanšu institūcija Altum" granta pieprasījuma projektu sociālās uzņēmējdarbības uzsākšanai.

Apmācības notiks četras sestdienas pēc kārtas Rīgā, Alberta ielā 13 no plkst. 10.00 līdz 17.30. Kopumā notiks trīs apmācību kursi, vēl iespējams pieteikties uz diviem kursiem:

✓ 2. kurss: 8.02., 15.02., 22.02., 29.02. (ieteikšanās līdz 3. februārim);

✓ 3. kurss: 29.02., 7.03., 14.03., 21.03. (ieteikšanās līdz 24. februārim).

Dalība apmācībās ir bez maksas, taču vietu skaits ir ierobežots. Lai kļūtu par apmācību dalībnieku kādā no trim kursiem, līdz norādītajam pieteikšanās datumam jāaizpilda elektroniska pieteikuma anketa: <http://ejuz.lv/suapmacibas>, kas pieejama Labklājības ministrijas sociālā tīkla Facebook lapā <https://www.facebook.com/labklajibasministrija/>, sadaļā "Pasākumi", kā arī Latvijas Sociālās uzņēmējdarbības asociācijas mājaslapā www.sua.lv, sadaļā "Jaunami". Visi apmācību kursu dalībnieki saņems elektronisku apstiprinājuma ziņu savā e-pastā.

Siltais janvāris dārzus vēl neapdraud

Pirmie asni ziemas ķiplokiem, piebrieduši dažādu augu pumpuri un pirmās kļavu sulas. Šādi laika apstākļi šogad raksturo janvāri, nevis, kā ierasts, martu, tomēr pagaidām bažām, ka augi dārzos varētu nopietni ciest, vēl nav pamata, norāda Māris Narvils, Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centra (LLKC) vecākais dārzkopības eksperts.

Tā kā janvāris ir tikai sācies, laika apstākļu izmaiņas vēl iespējamas visdažādākās un priecāties par ātru pavasara iestāšanos būtu krietni par agru.

Māris Narvils, LLKC vecākais dārzkopības eksperts: "Lai gan laika prognozes tuvākajā laikā lielu salu nesola un aukstāks būs vienīgi naktis, aukstuma periodu varbūtība aizvien ir pietiekami augsta. Ja ziema tomēr sāksies, tad būtiski, lai pirmais ir neliels sals līdz -10 grādiem, kam seko sniegs. Šādā situācijā pavasarim jau gatavie augi pārstās attīstību, lai augšanas procesus atsāktu jau istajā pavasarī. Ja pirmais uzsnigs sniegs, augi izsutīs. Iestājoties lielākam salam, atkarībā no augu jutīguma, pastāv dažādu bojājumu riski. Savukārt uz lauka sadīgušos augus var pasargāt, tos nomulčējot, ja vien ir šāda iespēja."

Pagaidām vidējā gaisa temperatūra nakts laikā atgriezīsies tuvu nullei vai nedaudz pat zem, augu pamošanās procesi nobremzēsies vai pat apstāsies pavisam. Tādējādi nekādi īpaši pasākumi augu pasargāšanai pašlaik nav nepieciešami. Vairāk uzmanības gan jāpievērš meža zvēru aktivitātēm un tam, vai brāzmainie vēji nav sabojājuši kādus no augu segumiem. Piemēram, žogus, ja to balstiem izmantoti koka stabi, spēcīgs vējš spēj nolauzt, jo sevišķi gadījumos, ja uz tiem atrodas kādi no vītenaugiem. Tie dārzkopji, kuri plāno lielus atjaunojošās griešanas un izžāģēšanas apjomus augļudārzos, drīz vien to varēs sākt darīt, jo apstākļi ir diezgan labvēlīgi. Pašlaik ir arī pēdējais laiks kaut ko vākt potzariem, lai pavasarī veiktu potēšanas darbus. Tie koki un krūmi, kuriem pumpuri jau ir paspējuši piebriest, vairs nav piemēroti pavairošanai, tādēļ šie darbi jāatliek uz acošanas periodu.

